

Beretning 2020

Brancheudvalget for Frø
København, april 2021

www.brancheudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø
c/o Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København V

3339 4062
6124 0066
nem@lf.dk

Forord

Beretningen for 2020¹ indeholder en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter, som Brancheudvalget for Frø og dermed græsfrø-, kløverfrø-, havefrø- og roefrøbranchen (frøavlere og frøirmaer) i Danmark har arbejdet med og har opnået i beretningsåret.

Beretningen indeholder udvalgte oversigter over strukturer, lovgivning og fonde. I sidste afsnit er der samlet en række tabeller med nøgletal for frøbranchen.

Vi håber, at årsberetningen er til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed inden for græs-, kløver-, have- og roefrø.

Troels Prior Larsen
Formand 2020

Anders Mondrup
Næstformand 2020

Nils Elmegaard
Sekretariatschef

¹ Forsidebillede: engrapgræsmark fra Sjælland 2019 – foto: Nils Elmegaard

Indhold

FORORD	2
1 ÅRET 2020 I FRØBRANCHEN – I CORONA-KRISENS TEGN	4
1.1 BERETNINGÅRET I HOVEDTRÆK	4
1.2 DET DANSKE AREAL OG UDBYTTET AF GRÆS- OG KLØVERFRØ.....	5
1.3 AREALET MED HAVEFRØ SAMT ANDET FRØ	8
1.4 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG FRØ AF GRÆSMARKSBÆLGPLANTER I DANMARK.....	10
1.5 ØKOLOGISK FRØAVL	11
1.6 LAGERUDVIKLINGEN	12
1.7 AFREGNINGSPRIS TIL FRØAVLERNE	13
1.8 DANMARKS EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ	14
1.9 PRODUKTIONSUDVIKLINGEN I EU-28.....	16
2 ARBEJDET I INTERNATIONALE FORA - COPA-COGECA, EUROSEEDS, ISF MV	16
3 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØPRODUKTION	17
3.1 UDVALGTE DANSKE INTERESSEPUNKTER.....	18
3.1.1 PRÆCISIONSFØRÆDLING/NGT	18
3.1.2 KLIMA.....	18
3.1.3 ADGANG TIL NØDVENDIGE PESTICIDER.....	19
3.1.4 ØKOLOGISK FRØPRODUKTION	20
3.2 INTERNATIONALE LOVBESTEMTE FORHOLD.....	20
4 FORSKNING OG FORSØG	21
4.1 GUDP: VINDERFRØ2025 (2017-2020).....	21
4.2 GUDP: TEKNOLOGIFRØ (2021-2025).....	21
5 ADMINISTRATION, FONDE M.M.	22
5.1 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT.....	22
5.2 FRØAFGIFTSFONDEN.....	23
5.3 PLANTEFORÆDLINGSFONDEN	23
5.4 SØGÅRD-FONDEN.....	24
5.5 DANSK FRØ.....	24
6 TABELBILAG	25

1 Året 2020 i frøbranchen – i Corona-krisens tegn

Frøbranchen oplevede som alle andre, at verden ikke var helt som den plejer. Når det er konstateret, kan vi heldigvis sammenfatte 2020 som et 'almindeligt' år med en gennemsnitshøst af markfrø og havefrø.

Eksporten af græs- og kløverfrø blev ikke påvirket af krisen i nævneværdig grad, tværtimod blev der for eksportåret 2019-2020 igen sat rekord. Det lader til, at de mange hjemsendte mennesker i EU faktisk havde tid til at interessere sig mere for haven, og til dette krævede de heldigvis pæne mængder græsfrøblandinger.

Derimod blev efterspørgslen af især babyleaves, som produceres på grundlag af spinatfrø fra især Danmark, noget lavere. Da restauranter har været lukket ned i store dele af verden, og forbrugerne ikke har købt babyleaves til hjemligt forbrug i samme omfang, og der i 2019 var rekordhøst, har der altså ikke været så stort behov for at producere spinatfrø i 2020.

Alligevel er der igen tale om et år, hvor alle i branchen kan føle stolthed over, at det generelt er en fornuftig forretning for landmanden at indgå frøkontrakter, og at frøfirmaerne har klaret sig godt i markedsåret 2019-2020.

Men man kan ikke leve af at hvile på laurbærrene. Der er rigeligt med udfordringer for frøproduktionen og for afsætningen. I flæng kan nævnes:

- ⇒ *større fokus på klimaet, hvor græsfrøbranchen heldigvis har gode kort på hånden*
- ⇒ *stadig større udfordringer med at få adgang til nødvendige planteværnsmidler, og*
- ⇒ *de ændringer som klimaforandringerne fører med sig, eksempelvis ændringer i ukrudtssammensætningen, nye skadedyr og plantesygdomme og manglende kontrolmuligheder.*
- ⇒ *manglende adgang til de nye præcisionsteknikker (NGT/NBT) i forædlingen af bedre sorter, som eksempelvis er bedre tilpasset tørke-, kulde- og/eller våde forhold, eller som udnytter dyrkningsressourcerne bedre eller har bedre resistens mod planteskadegørere.*

Vi er i frøbranchen med helt fremme med innovation, udvikling og forsøger herigennem at søge fælles svar på fælles udfordringer.

Der er heldigvis et solidt samarbejdsklima i branchen, hvor hele værdikæden arbejder for at finde fælles løsninger. Samtidig er der i markedet – hvor man er konkurrenter – stærk konkurrence. Sådan skal det være. Samarbejdsklimaet om fælles udfordringer er en vigtig nøgle til Danmarks helt unikke position på netop græs-, kløver og havefrø (især spinat til frø).

1.1 Beretningsåret i hovedtræk

Farm2Fork, CAP, NGT, dispensationer til nøglemidler i frøproduktionen (f.eks. asulam og diquat), VINDERFRØ2025 (GUDP), OHM (dansk: økologisk heterogent materiale), TEKNOLOGIFRØ, klima, miljø, corona, efterafgrøder, resistens, plantesundhed, mystiske frø, fonde, MST og 'eksternt sikkerhedstjek', UPU og en gennemsnitlig og relativ nem høst – dét er overvejende de emner, der har optaget Brancheudvalget for Frø i 2020.

Mange af emnerne (f.eks. NGT) strækker sig over flere år, hvor årets bemærkelsesværdige begivenheder er få. Og så er der andre emner, der pludselig fylder – eksempelvis da tusindvis

af små frøpakker ankom til Københavns Lufthavn (og til mange andre lande). De små pakker indeholder frø, som ikke opfylder krav om plantepas, så man ved reelt ikke, om frøene udgør en fare for plantesundheden.

Det vil føre for vidt at redegøre for alle de nævnte forhold, men her i årsberetningen bliver nogle af dem nærmere behandlet i afsnit 3 om landbrugspolitiske forhold. Altså de forhold som på den ene eller anden måde har betydning for frøproduktion og afsætning.

Brancheudvalget for Frø (BFF) er *den* samlende kraft i Danmark for både frøfirmaer og for frøavlere indenfor græs-, kløver-, have- og roefrø.

I BFF prioriteres sager, der har betydning for den danske frøbranches samlede udviklingsmuligheder og for konkurrenceevnen – både på kort og på lang sigt. Som det ofte er tilfældet med politiske/faglige emner, er det det lange seje træk, der skal til.

BFF består af to hovedmedlemmer, nemlig Dansk Frø, der samler græsfrø-, havefrø- og roefrøvirksomhederne i Danmark, og L&F, Frøsektionen, der repræsenterer frøavlernes interesser. Medlem er desuden Havefrøavlerforeningen.

Frøbranchen har fokus på den langsigtede udvikling, bl.a. i projektet 'VINDERFRØ2025' (GUDP). VINDERFRØ2025 skal i perioden 2017-2021 (elementer af projektet er forlænget ét år pga. to usædvanlige dyrkningsår i perioden) hjælpe branchen med at finde løsninger på de store udfordringer, nemlig forbedret konkurrenceevne og højere kvalitet i græsfrø og i spinat til frø. (se mere i afsnit 4.1)

Eksporten af græs- og kløverfrø i markedsåret 2019/2020 slog atter rekord med største mængde nogensinde på næsten 112.000 tons. Størstedelen af eksporten har destination EU (83 %) og udgjorde 93.235 tons, hvor Tyskland er langt det vigtigste marked med over 1/3 heraf. Halvdelen af eksporten udgøres af alm. rajgræs med 56.737 tons.

Landbrug & Fødevarer har i 2019 fastslået den samlede eksport af græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø til 3,4 milliarder kr., hvilket er rekord.

Afregningspriserne til frøavlerne for høsten 2019² blev som vægtet gennemsnit nogenlunde gennemsnitlige. Frøproduktion har i en længere årrække været blandt de bedst indtjenende afgrøder, hvor 7-8 pladser i afgrødernes top 10 besættes af frøafgrøder.

1.2 Det danske areal og udbytte af græs- og kløverfrø³

Det danske areal med græs- og kløverfrø steg igen i 2020 til hele 96.722 ha, hvilket er det største areal med græs- og kløverfrø i Danmarks historie (hertil kommer arealet med havefrø) - se tabel 1 og figur 1 (blå og grønne søjler tilsammen).

Græsfrøarealet på 91.180 ha i 2020, hvilket er væsentligt over 10 års gennemsnittet. Bælgplantefrøarealet (herunder kløverfrø) blev på 5.542 ha, hvor arealet med hvidkløver med godt 5.000 er langt det vigtigste.

Arealudviklingen er direkte knyttet til de eksportmuligheder den danske frøbranche er så afhængig af. Almindeligvis eksporteres 95 % af produktionen af græs- og kløverfrø, mens resten afsættes på hjemmemarkedet.

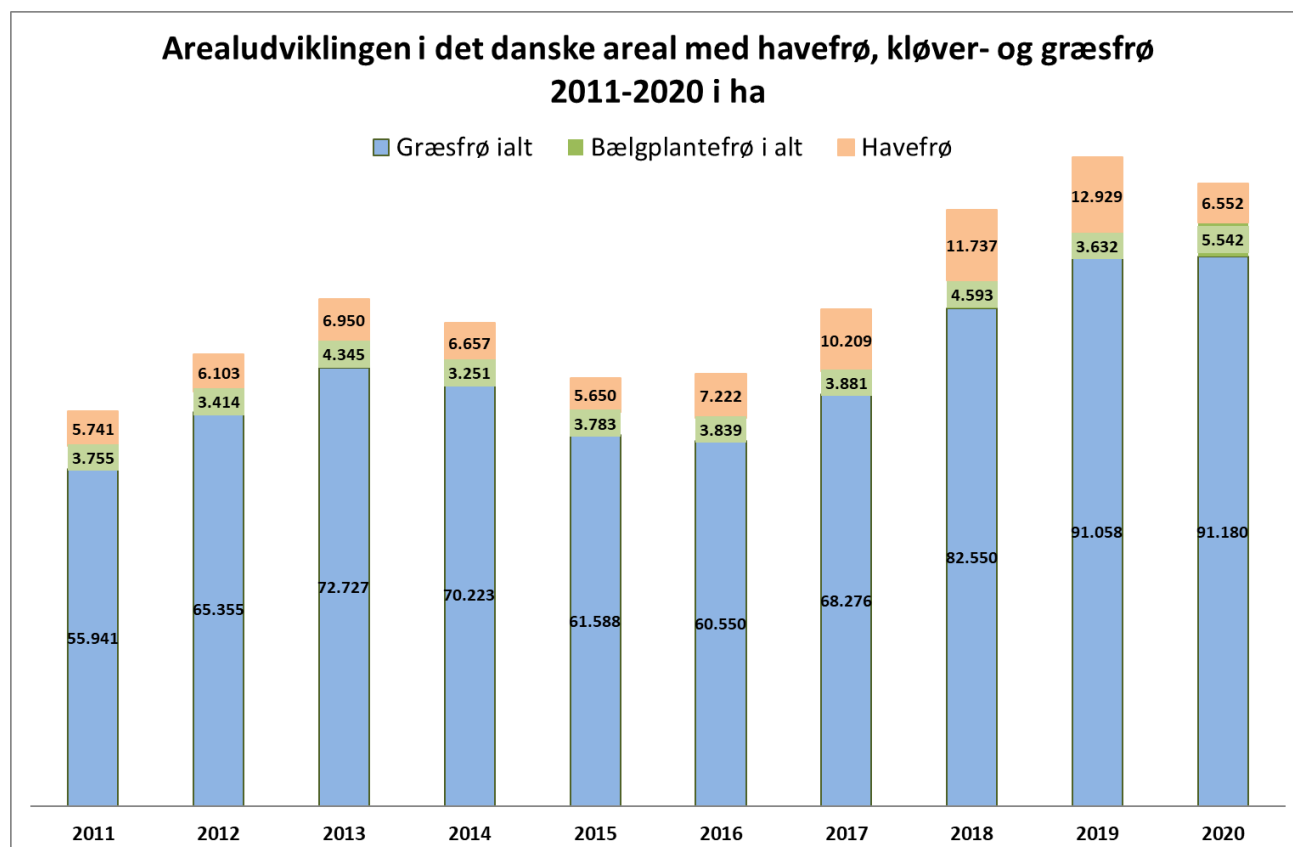
² Beregningen af den gennemsnitlig afregningspris foretages ca. 1½ år efter høst som følge af brancheaftale.

³ Bemærk at alle tal for 2020 er foreløbige og dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø

Frøproduktion planlægges og etableres 1-3 år før frøet er salgsklart, så frøfirmaerne forsøger at tilpasse kontraktproduktionen ud fra kendte lagermængder, kendte og forventede produktionsmængder – både i Danmark og i de vigtigste konkurrentlande. En vigtig usikkerhedsfaktor er, at udbytterne af græs- og kløverfrø svinger fra år til år bl.a. som følge af vejrforhold som tørke eller en våd høst. Vækstsæsonen i 2020 og høstvejret var i store træk gunstige for frøavl, selvom f.eks. rødsvingel var påvirket af forårstørke.

Græs- og kløverfrøarealet opgøres på artsniveau. Arealet opgøres for 14 græsarter og 6 græsmarksbælgplantearter (især kløver). Alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs er de mest betydningsfulde frøgræsser i Danmark. De tre arter udgjorde i 2020 tilsammen hele 79 % af græsfrøarealet i Danmark.

Figur 1: Udviklingen i det danske græs-, kløver- og havefrøareal 2011-2020 i ha - se også tabel 1. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

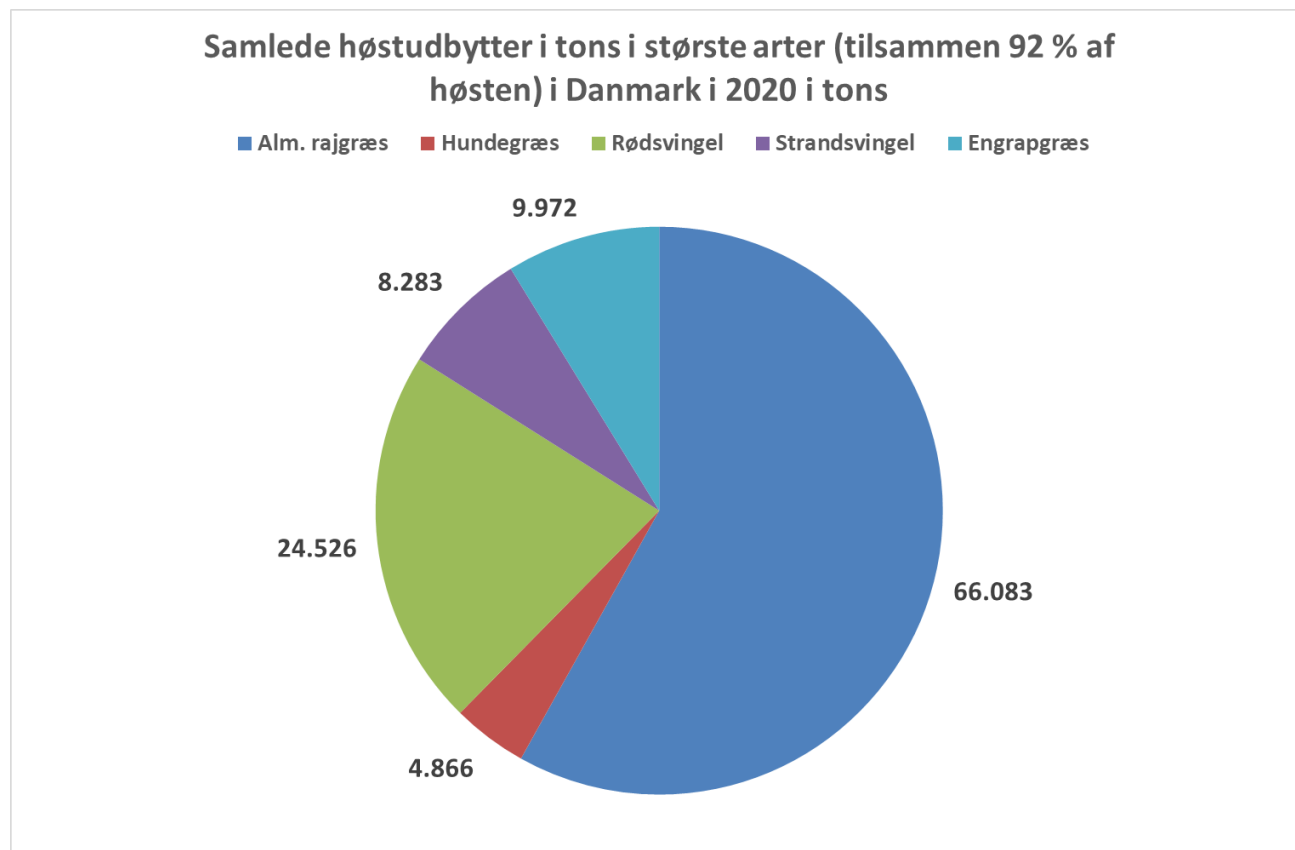
Figur 1 medtager desuden arealet med havefrø (orange), som i 2020 især i hybridspinat til frø oplevede et kraftigt fald i forhold til året før. Mere om dette i afsnit 1.3.

En vigtig konkurrenceparameter er netop udbyttet pr. ha, som den danske frøbranche har stærk fokus på. Der forædles hele tiden nye og mere højtydende sorter, ligesom vi gennem bl.a. forsknings- og forsøgsaktiviteter støttet af GUDP, Frøafgiftsfonden, virksomhederne, Aarhus Universitet mfl., konstant stræber efter forbedringer. Alle i branchen er enige om, at det er nødvendigt hele tiden at opnå større udbytter, for at forbedre konkurrenceevnen. Samtidig er det helt afgørende at kvalitetskravene kan opfyldes.

Højst muligt udbytte er en parameter i hele klimafortællingen, der i 2020 tog yderligere fart. Når der opnås et højere udbytte ud fra de anvendte ressourcer, foruden den store CO₂-lagring i jorden, så har frøgræsproduktionen en god klima- og miljøprofil.

Det samlede høstudbytte af græs- og kløverfrø lød i 2020 på hele 124.074 tons (jf. tabel 3), hvilket er det næsthøjeste nogensinde. Den store høst skal ses i lyset af et stort areal og middel udbytter.

Figur 2: Udbyttefordeling i 2020 mellem udvalgte frøgræsarter i Danmark. De fem største arter stod for 92 % af det samlede høstudbytte i tons. De andre 8 % bestod bl.a. af hvidkløver, italiensk rajgræs, rajsvingel og timothe. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø. Se mere i tabel 3.

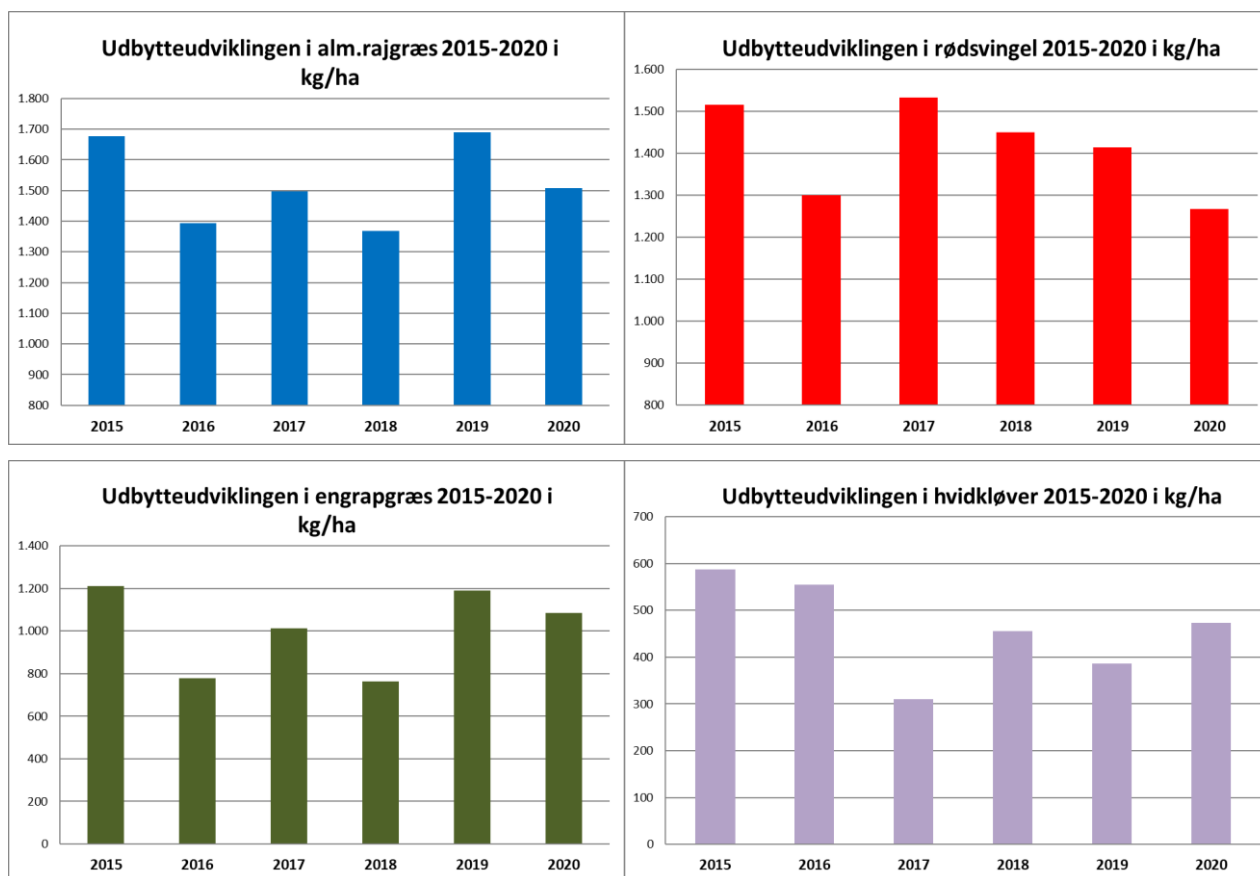
I figur 2 og i tabel 3 ses kløver- og frøgræsarternes høstede mængde i 2020. Alm. rajgræs, rødsvingel, strandsvingel, hundegræs og engrapgræs er igen mængdemæssigt langt de mest betydningsfulde arter med 92 % af frøgræsproduktionen.

Især alm. rajgræs udgør mere end halvdelen i billedet med ca. 66.000 tons. Det er den næststørste mængde nogensinde høstet i alm. rajgræs i Danmark.

Udbytterne i kg/ha i græsfrøarterne blev i 2020 gennemsnitlige, men for rødsvingel blev det en skuffelse. Den tørkeperiode vi oplevede i foråret, har formentlig spillet ind her. I figur 3 ses udbytteudviklingen i kg/ha for hhv. alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og hvidkløver de seneste seks år (se mere i tabel 4).

Danmark har styrkepositioner på græsfrø og kløver. Danmark er det klart vigtigste græsfrøland i Europa med over af 50 % af produktionen. For nogle arter som rødsvingel og engrapgræs står vi for langt størstedelen af produktionen. Det gør vi, fordi vi er professionelle, og fordi klimaet sædvanligvis er disponeret for disse arter.

Figur 3: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for de mest dyrkede græsarter, alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs, samt for hvidkløver i perioden 2015-2020. Bemærk skala for alm. rajgræs og for rødsvingel starter ved 800 kg/ha. Figurerne dækker samlet produktion af både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Hvis Danmarks position som absolut ledende inden for engrapgræs skal fastholdes, så skal de største udfordringer i denne art løses. Langt den største udfordring i engrapgræs er de meget begrænsede muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse, der efterhånden er tilbage. Med udgangen af vinteren 2019-20 udløb muligheden for at bruge ukrudtsmidlet diquat (Reglone). Branchen opnåede dispensation for anvendelse i vinteren 2020-21, men med en meget lav dosis. Dispensationen gav dog mulighed for at kunne bekæmpe alm. rapgræs og 1-årigt rapgræs i en kombination med andre midler.

Mulighederne for at opnå dispensationer er blevet vanskeligere, dels fordi alle dispensationer skal leve op til 'sikker anvendelse', og dels fordi der til stadighed indføres strammere regler.

Vi er i branchen klar over, at de kemiske muligheder forsvinder, men desværre forsvinder mulighederne hurtigere, end vi kan nå at finde brugbare alternativer. For engrapgræs er kvaliteten helt afgørende for markedsmulighederne, derfor har branchen de sidste tre år arbejdet på at finde alternativer i GUDP projektet 'VINDERFRØ2025'. Dette arbejde søges videreført i et nyt GUDP projekt som branchen indsendte i 2020 'TEKNOLOGIFRØ'.

1.3 Arealet med havefrø samt andet frø

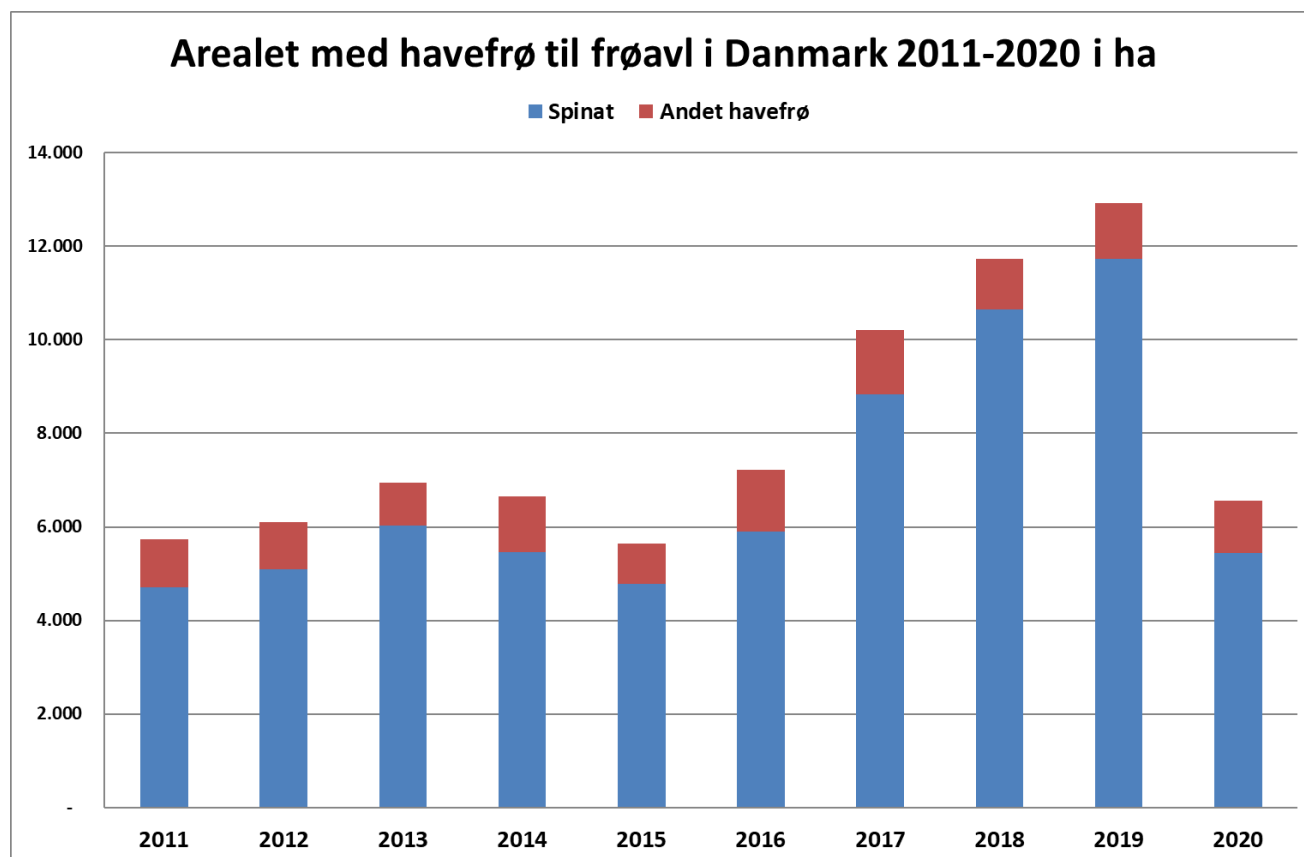
Arealet med havefrøafgrøder (hvor frøet ikke certificeres), består især af spinat til frø. I 2020 blev arealet med hybridspinatfrø på 5.432 ha mod rekorden på 11.729 ha i 2021 (se figur 4).

Høstudbyttet blev i 2020 pænt. I 2021 forventes arealet med spinat at falde noget i forhold til 2020.

Arealet med hybridspinat til frø, der lægges i Danmark af kunder fra hele verden, er stærkt afhængig af **kvaliteten** af renvaren (bestemmes især af adgangen til brugbare herbicider og fungicider) og de generelle erhvervsvilkår. I de fleste år er dyrkningen af hybridspinat til frø en afgrøde med et godt afkast.

For havefrøes vedkommende, dvs. især spinatfrø, eksporteres i praksis 100 % af produktionen.

Figur 4: Udviklingen i arealet for spinat til frø og andet havefrø i perioden 2010-2019. Bemærk den markante stigning i hvert af årene 2017, 2018 og 2019 – og den bratte opbremsning i 2020.

I havefrøbranchen er der i Danmark (og i andre EU lande) stigende bekymring for de færre pesticider, der er adgang til. Elastikken er strukket helt ud med de begrænsninger, der er indført de senere år. En række af de absolut vigtigste midler er enten blevet forbudt eller er i proces med at blive det. Branchen arbejder naturligvis på alternativer, men hvis det ikke lykkes at udvikle løsninger med færre/andre/uden pesticidanvendelse, vil dele af produktionen udflydes – ikke 'bare' ud af Danmark, men helt ud af EU.

Dette gælder helt aktuelt for forårssåede korsblomstrede arter, hvor manglende insektbekæmpelsesmidler gør dyrkning meget risikabel/umulig. Der er især tale om angreb af glimverbøsser, der flyver videre fra afblomstrede vinterrapsmarkeder.

Udviklingen i bekæmpelsesmulighederne kan bremse et enestående eksporteventyr for Danmark, hvor vi med stolthed kan sige, at produktionen foregår under trygge rammer, og hvor

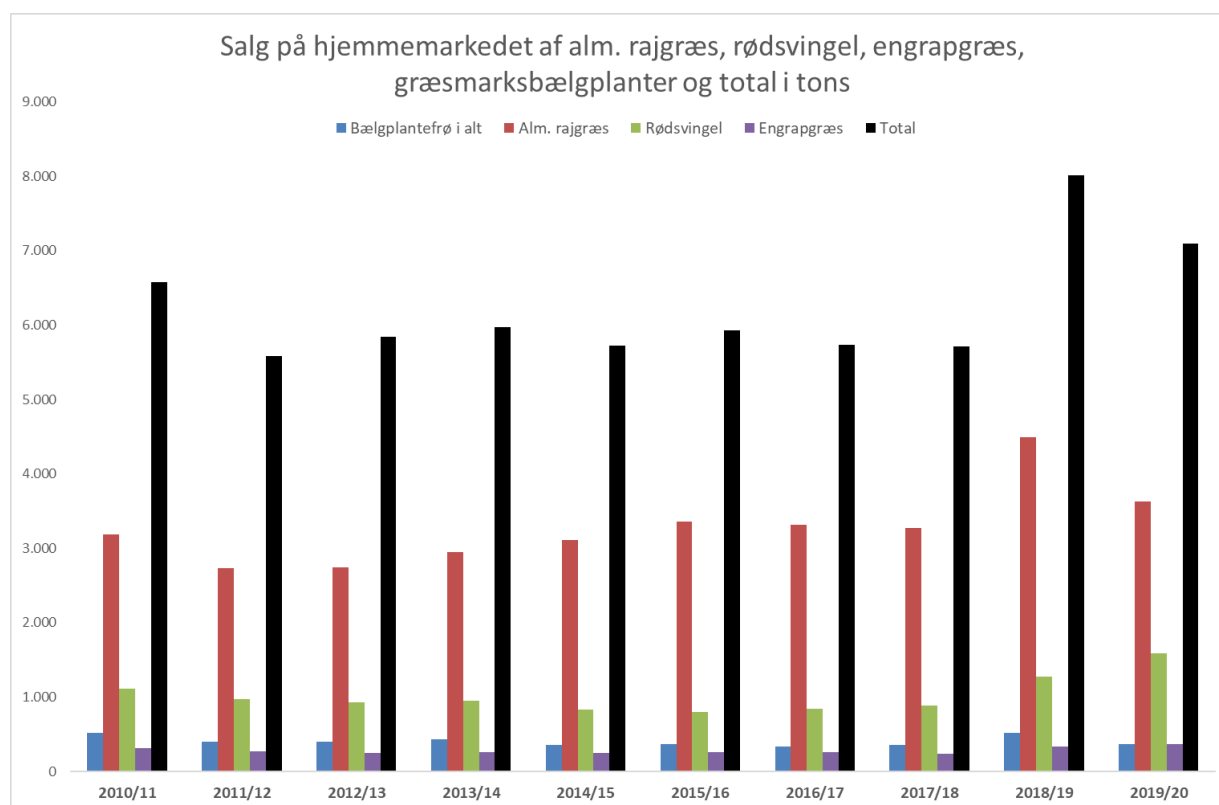
produktionen af gode, rene og spiredygtige frø, er den naturlige forudsætning for en stabil og sund fødevareproduktion – og eksport!

I frøbranchens GUDP projekt 'VINDERFRØ2025' er der i arbejdsplanen for havefrø fokus på at opnå en større stabilitet både udbyttmæssigt og ikke mindst kvalitetsmæssigt, hvilket kan bidrage til den fortsatte gode konkurrenceevne i Danmark. Projektet skal desuden give anvisninger på, hvordan udbytte og kvalitet kan fastholdes med mindre anvendelse af især kemisk ukrudtsbekæmpelse.

Foruden arealet med spinat til frø, udgøres havefrøarealet i Danmark af ca. 20 andre havefrøarter, hvor pak choi/kinakål, (urte-)krysantemum, radise, purløg, karse og blomsterfrø er de vigtigste. Disse arter udgjorde i 2020 igen ca. 1.100 ha.

Det godkendte areal til certificering af *andre* markfrøarter til udsæd (markært, raps, olieræddike, gul sennep mv.) var i 2020 på 6.519 ha, hvilket er det næststørste i 10-årsperioden. Den positive udvikling drives især af større arealer med markærter og ikke mindst hestebønner til udsæd. Se tabel 2.

1.4 Forbruget af græsfrø og frø af græsmarksbælgplanter i Danmark

Figur 5: Salg i DK i markedsårene 2010/11 til 2019/20

Eksporten dominerer i den grad produktionen af både græs- og kløverfrø. Alligevel er det danske hjemmemarked vigtigt for frøfirmaerne. I tabel 5 ses udviklingen i forbruget af græs- og kløverfrø på hjemmemarkedet. Der skelnes ikke mellem økologisk og konventionelt frø.

Forbruget i markedsåret 2019/20 blev igen meget højt med 7.098 tons. De store arter alm. rajgræs og rødsvingel udgør ca. 74 % af forbruget af græs og kløverfrø i Danmark. Hjemmemarkedet for græs- og kløverfrø udgjorde 5 % af produktionen i markedsåret 2019/20.

1.5 Økologisk frøavl

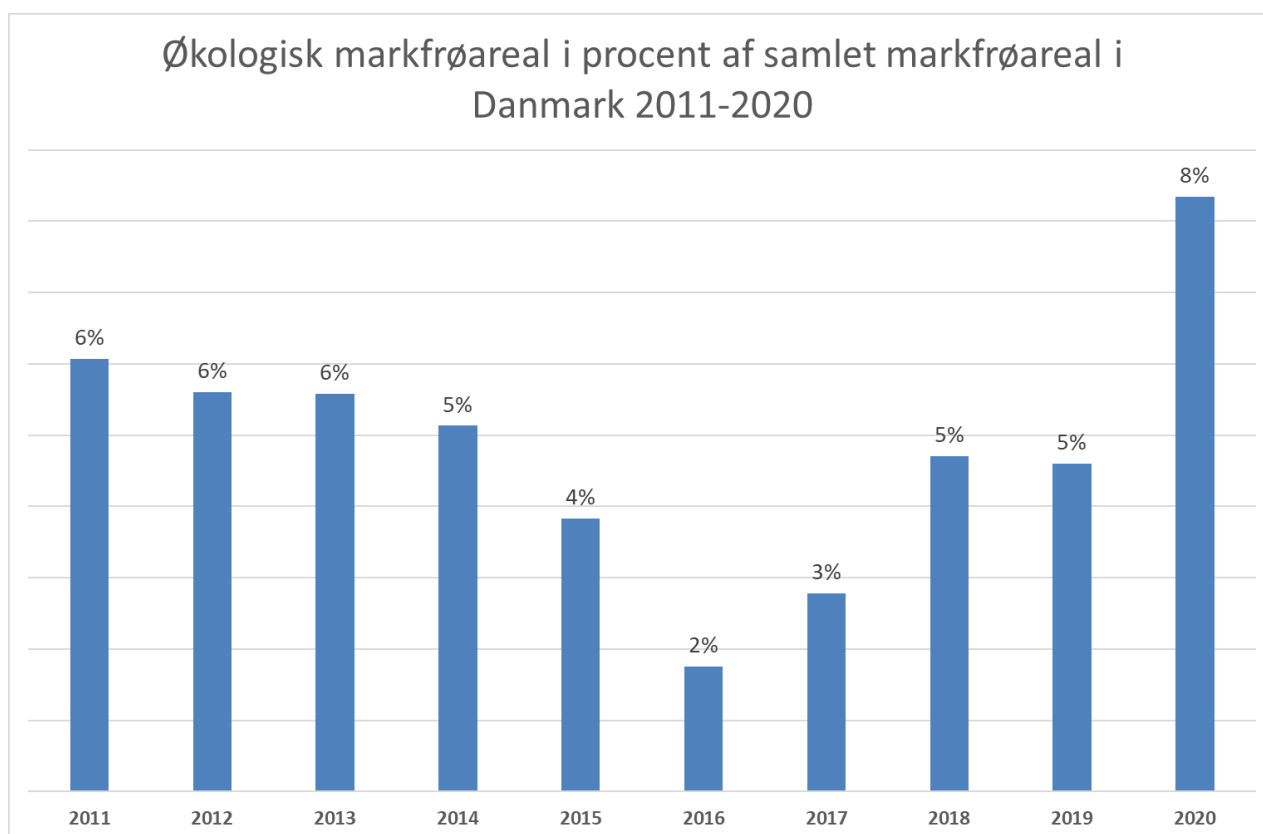
Produktionsarealet med økologisk frøgræs og kløverfrø var i 2020 rekordhøjt med ca. 8 % af det samlede dyrkede frøareal. I 2020 var arealet med økologisk dyrket græs- og kløverfrø på 8.227 ha, hvilket er mere end det dobbelte af 10 års gennemsnittet. Eksporten af økologisk dyrket græs- og kløverfrø opgøres ikke særskilt, men mængden er kraftigt stigende.

Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i figur 6, 7 og i tabel 6⁴.

Den største art er alm. rajgræs med 4.306 ha i 2020, hvilket næsten er en fordobling i forhold til året før. Næststørst er hvidkløver med 1.260 ha i 2020.

Som i den konventionelle frøavl styres udviklingen af efterspørgslen. Det er tvivlsomt, om arealet i kommende sæson bliver på dette niveau.

Udbytteerne opgøres ikke særskilt, men indgår i den samlede oversigt. I økologisk frøavl ligger udbytteerne sædvanligvis en del under den konventionelle, og udbytteerne svinger mere.

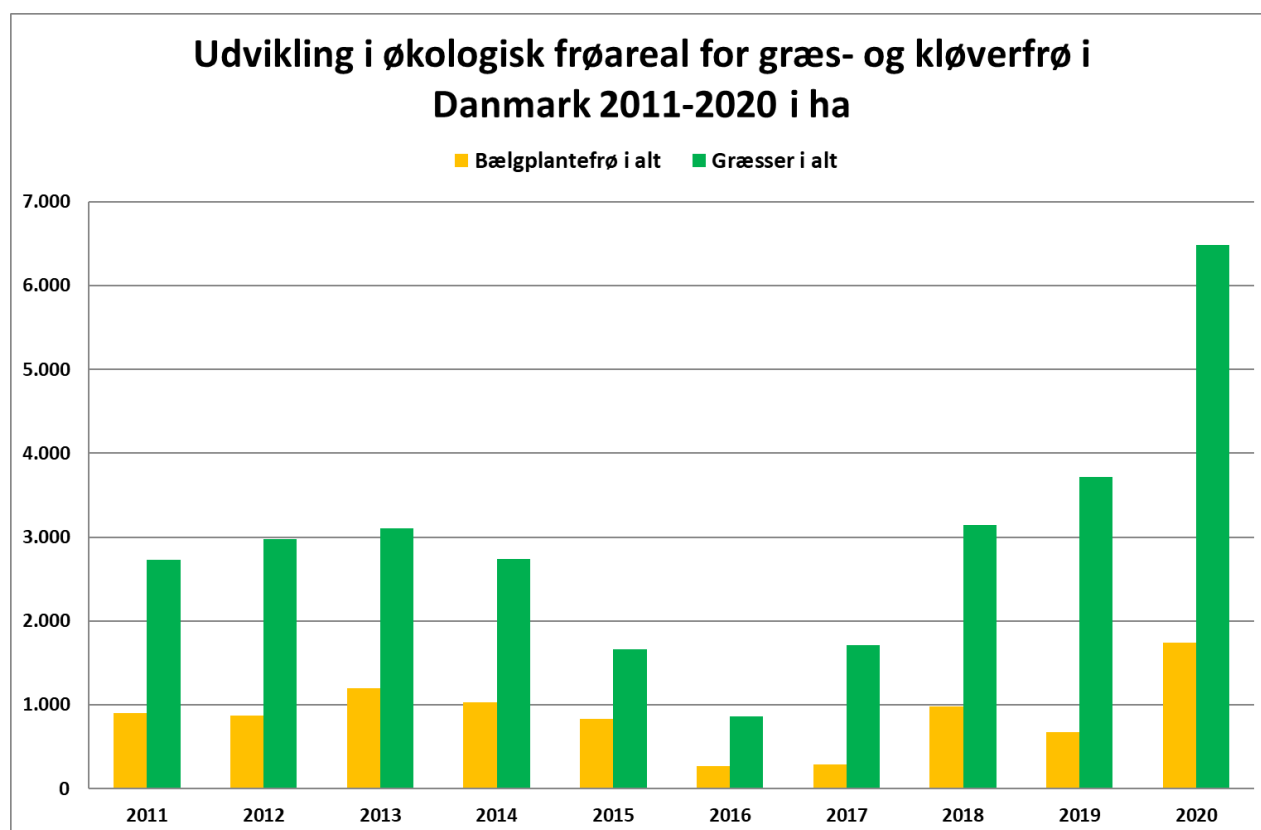
Figur 6: Økologisk markfrøareal som procentdel af det samlede markfrøareal i Danmark 2010-2019

Udbyttet i økologiske græs- og kløverfrø ligger typisk på 50-70 % af konventionelt dyrket frø. Det lavere udbytte niveau skyldes bl.a., at ukrudt, sygdomme og skadedyr ikke kan kontrolleres lige så effektivt, samt at der ikke kan tilføres præcise mængder næringsstoffer, eller udføres vækstregulering. Priserne for økologisk kvalitetsfrø er derfor højere end konventionelt dyrket frø, således, at frøavleren kan have en fornuftig indtjening på dyrkningen.

⁴ Arealet indgår i det samlede areal og i det samlede udbytte i tabellerne 1 og 3 (se bagest).

Der er vedtaget en ny økologiforordning i EU med virkning fra 1. januar 2022, som bl.a. åbner for andre typer af frøproduktion, som ikke følger frølovgivningen. I frøbranchen hyldes denne udvikling ikke. Se mere i afsnittet om politiske emner.

Figur 7: Udviklingen i arealer med økologisk frøproduktion af kløver- og græsfrø i perioden 2011-2020 i hektarer. Udbyttet opgøres ikke særskilt, men sædvanligvis er det 30 – 50 % lavere end konventionelt dyrket frø.

Forbruget - og frøproduktionen af økologisk frø i Danmark - er stigende. Frøfirmaerne arbejder for at øge produktionen, så efterspørgslen fra både Danmark og eksportmarkederne kan imødekommes.

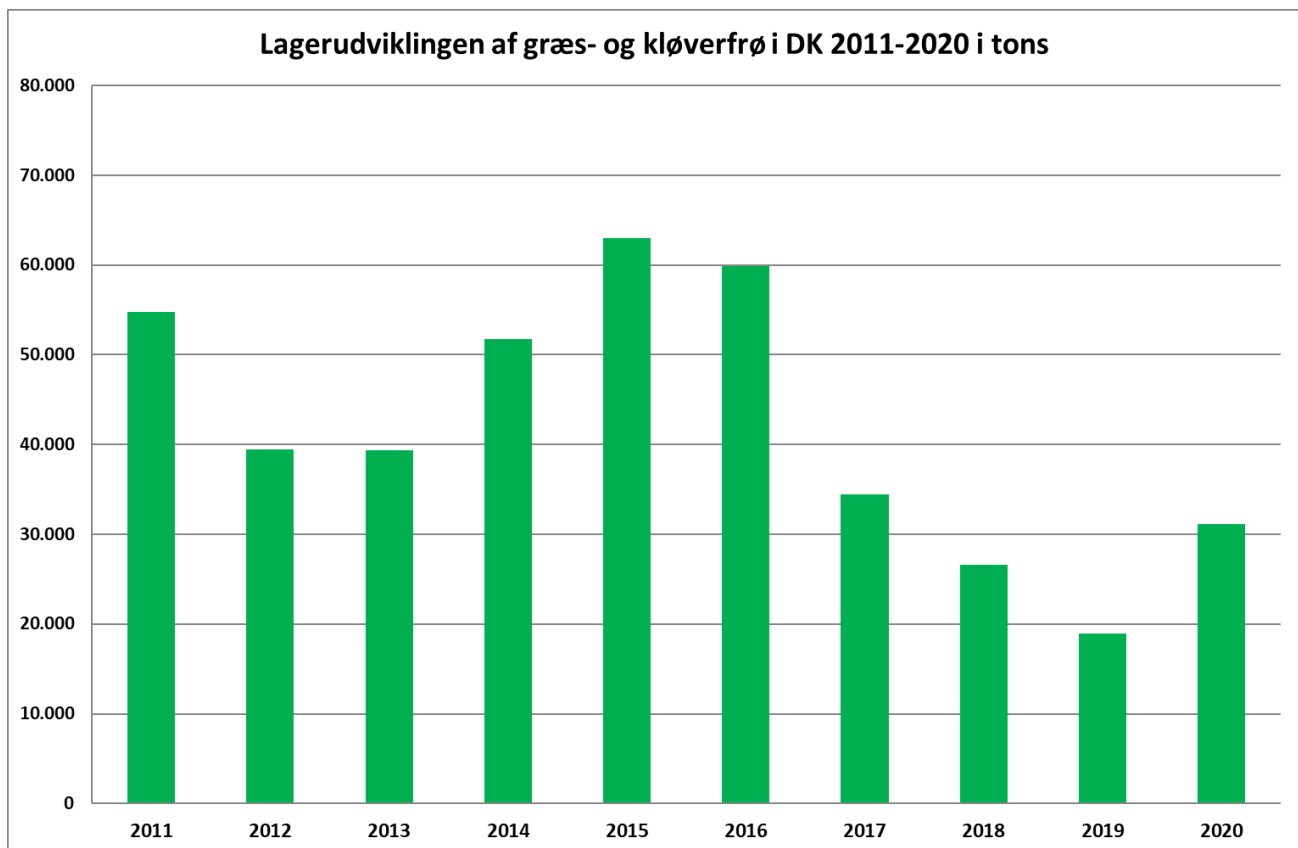
1.6 Lagerudviklingen

Hvert år ved begyndelsen af markedsåret (1. juli) opgøres lagrene på artsniveau. Udviklingen i lagrenes størrelse i Danmark er vist i figur 8 og i tabel 7. Lagrene er steget i forhold til året før, men er fortsat under 10 års gennemsnittet. I betragtning af de store høstmængder i 2018 og ikke mindst i 2019, er lagrene relativt begrænsede.

De samlede lagre med græs- og kløverfrø lå pr. 1. juli 2020 under gennemsnittet – svarende til ca. 30 % af en normal høst. Lagre er helt nødvendige, for at kunne imødekomme efterspørgslen gennem hele året - ikke mindst i efterårssæsonen, før årets høst er færdigrenset, certificeret og klar til salg.

Frøfirmaerne forsøger at modvirke situationer med høje eller lave lagre, men da høsten fra år til år kan være meget svingende, og det tager 1-3 år fra såning til høst, er det vanskeligt at styre, ligesom efterspørgslen svinger betragteligt.

Figur 8: Udviklingen i indberettede danske lagre i perioden 2011-2020 i tons. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

1.7 Afregningspris til frøavlere

I tabel 8 ses udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere⁵ for høst-årene 2010-2019. Den samlede landmandsværdi af græsfrø og kløverfrø kan for høsten 2019 opgøres til næsten 1,3 mia. kr. eller omregnet brutto ca. 13.500 kr./ha.

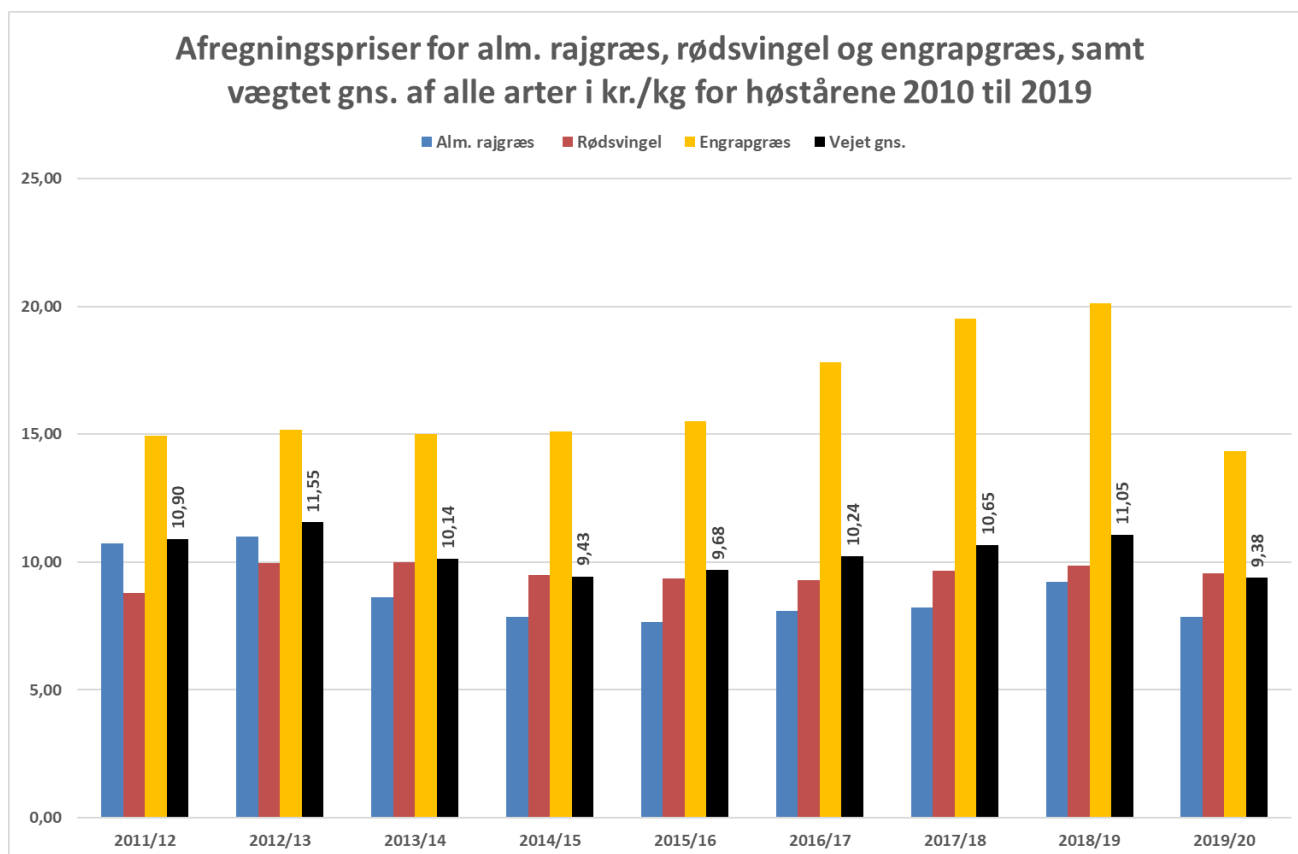
Afregningen i 2020 for 2019-høsten blev på 9,38 kr./kg som beregnet gennemsnit af alt græsfrø og græsmarksbælgplantefrø. De fleste arter har nogenlunde holdt prisniveauet, mens alm. rajgræs og engrapgræs er faldet noget i forhold til høsten i 2018.

Afregningen for høsten 2020 kendes endnu ikke. Afregningsprisen bestemmes af mange faktorer, herunder udbud, efterspørgsel, lagersituation og valutakurser (hvor US \$ har stor betydning).

⁵ Bemærk, at seneste opgørelse gælder for høsten 2019, som er endelig afregnet i juni 2020. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art og er uden evt. bonus, lagerleje, transport eller lignende tillæg/fradrag, ligesom der ikke skelnes mellem konventionelt og økologisk dyrket frø.

Den enkelte avler modtager almindeligvis et á conto beløb svarende til ca. 75 % af slutafregningen hvert år i efteråret i høståret. Den endelige afregning kendes først i juni året efter høst, hvor restudbetalingen finder sted. I Brancheudvalget for Frø indsamles ultimo året afregningspriserne for foregående høstår, hvorefter en gennemsnitlig afregningspris på artsniveau offentliggøres på Frøsektionens årsmøde i januar (altså ca. 1½ år efter høst).

Figur 9: Den vægtede afregningspris til avlerne for alle indberettede arter af frøgræsser og kløverfrø i høstårene 2010 til 2019 (sorte søjler). Desuden er de arealmæssigt tre største arter alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs medtaget. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

1.8 Danmarks eksport af kløver- og græsfrø

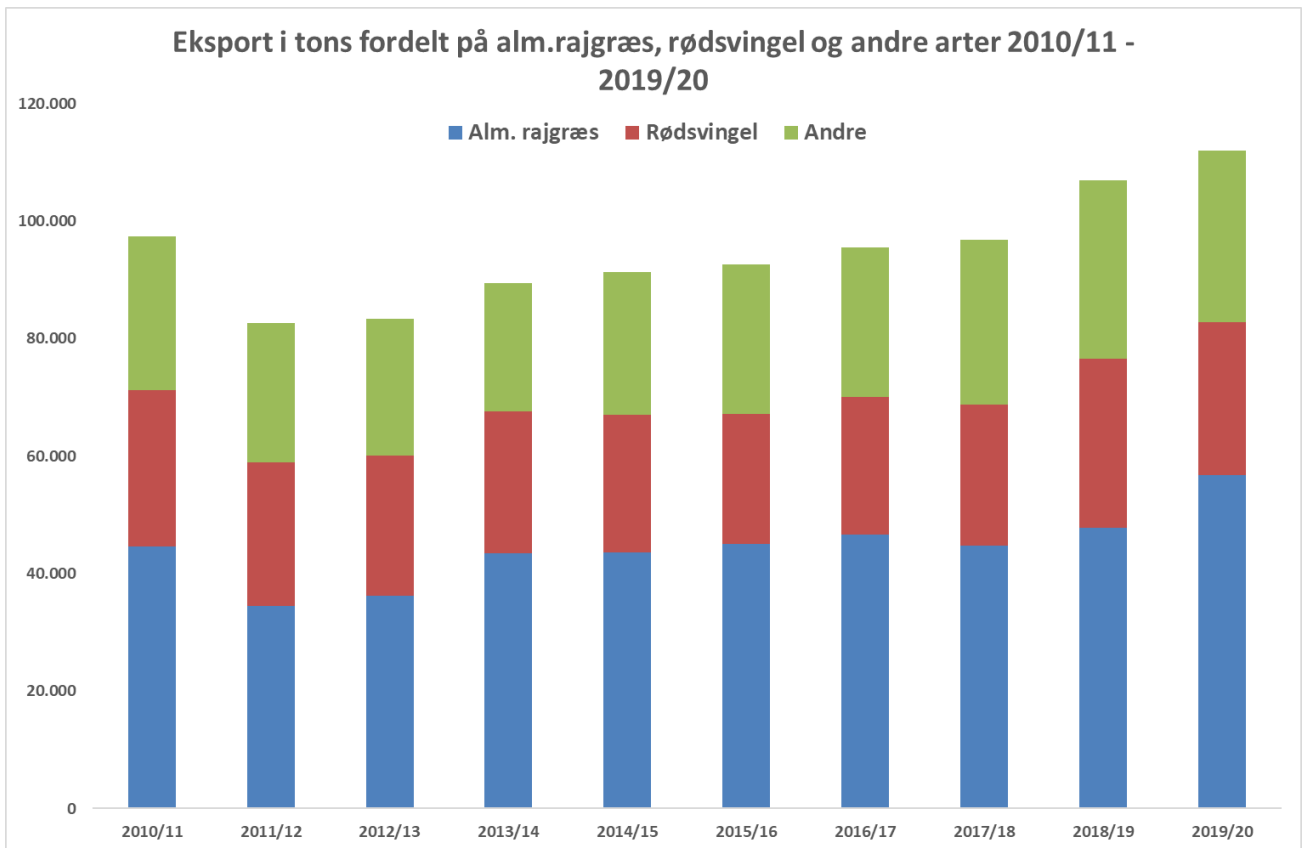
Danmark er verdens største eksportør af græsfrø til tempererede egne. Af produktionen af græsfrø anvendes kun en lille del til danske forbrugere til foder- eller plæneformål. Langt det meste afsættes til lande verden over, men med nærmarkedet, EU, som det absolut vigtigste.

Eksporten i markedsåret 2019/20 lød på næsten 112.000 tons, hvilket igen er en stigning til nyt rekordniveau. Dansk frø eksporteres til mange lande over hele kloden.

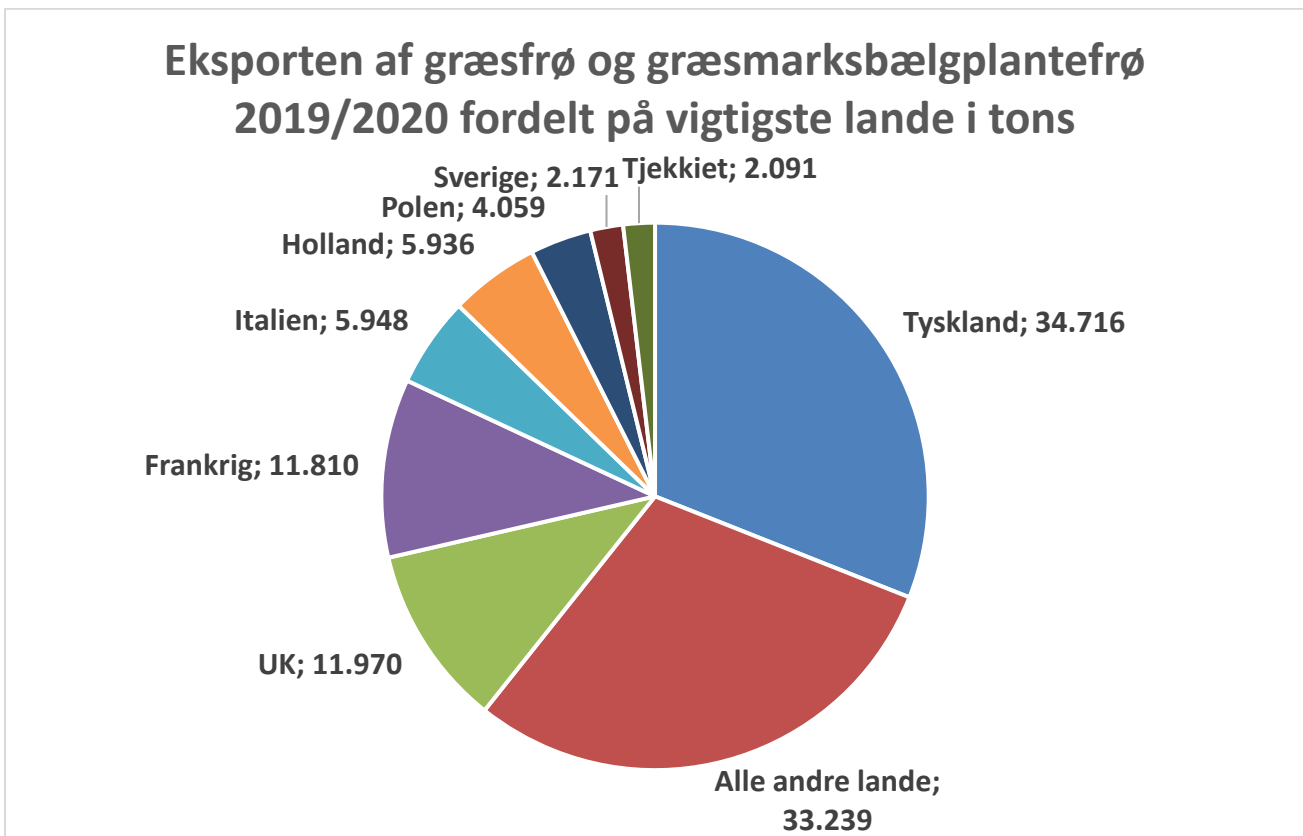
Frø af alm. rajgræs udgjorde 46 % af den samlede mængde, mens rødsvingel med 25 % er den næstvigtigste. Engrapgræsfrø og strandsvingelfrø udgør hver 7 % af eksporten. Eksporten ventes at fortsætte på dette niveau i indeværende markedsår.

Landbrug & Fødevarer har i et notat opgjort værdien af den danske eksport af markfrø, havfrø og industrifrø til hele 3,4 milliarder kr. i 2019. Brancheudvalget for Frø opgør udelukkende mængderne indenfor de enkelte markedsår (1. juli – 30. juni), mens Danmarks Statistik opgør handelstallene, herunder værdier på kalenderår.

Figur 10: Udviklingen i eksporten af kløver- og græsfrø i markedsårene 2010/11 - 2019/20. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Figur 11: Eksporten af græsfrø og græsmarksbælgplantefrø fordelt på vigtigste markeder i markedsåret 2019/20. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

EU udgør langt det vigtigste marked for dansk frø med 81 % af Danmarks eksport i markedsåret 2019/20. Tyskland er isoleret set klart det vigtigste marked med 31 % af eksportmængden. Andre store markeder er Frankrig, UK, Holland, Italien og Polen. Afsætningen i EU var heldigvis ikke præget af Corona-krisen i første halvår af 2020. Afsætningen til foderformål var nogenlunde normal, mens det private plænemarked viste gode takter. Mange private forbrugere har tilbragt mere tid i deres hjem og har heldigvis åbenbart også haft mere tid til havearbejde.

Udenfor EU udgør Asien (især Kina), Nordamerika og resten af Europa (især Rusland) vigtige markeder. Talmaterialet kan ses i tabel 9 og 10.

1.9 Produktionsudviklingen i EU-28⁶

Danmark står stærkt i EU, da vi står for noget over 50 % af græs- og kløverfrøproduktionen.

Hvad angår arter som alm. rajgræs, engrapgræs, strandsvingel, hvidkløver og rødsvingel står Danmark meget stærkt. For arter som timote og italiensk rajgræs står Danmark derimod svagere i billedet. Rødkløver dyrkes fortrinsvist i Frankrig, Tjekkiet, Polen, Tyskland og Sverige.

Det vurderes, at udbytterne i Danmark er højere end vores konkurrentlande, hvilket giver en større andel målt i tons – og er dermed en konkurrencefordel.

Græsfrøproduktionen i EU ligger sædvanligvis på ca. 200.000 tons. Desværre har vi ikke præcise tal for areal, produktion eller lagre for EU.

2 Arbejdet i internationale fora - COPA-COGECA, Euroseeds, ISF mv.

Arbejdet i de internationale organisationer har i 2020 været præget af den globale Corona-krise. I sagens natur har der ikke været fysiske møder efter 11. marts i 2020. Det betyder dog ikke, at arbejdet har ligget stille, selvom f.eks. virtuel gennemførelse af de normale store årsmøder med over 1.000 deltagere fra hele verden, har været noget amputerede.

COPA, <http://www.copa-cogeca.be/Menu.aspx>, som er landmændenes organisation i EU, varetager frøavlernes interesser. I COPA's frøudvalg er Thor Gunnar Kofoed⁷, L&F, formand. Troels Prior Larsen og Nils Elmegaard deltager som danske repræsentanter for Brancheudvalget for Frø. Arbejdsgruppen fokuserer på de forhold, der har betydning for frøavlerne – f.eks. NGT, den fælles landbrugspolitik, frødirektiverne, plantebeskyttelsesmidler, produktionsstatistik, økologiforordningen, præcisionsplanteforædling og sortsrettigheder.

COPA repræsenterer næsten alle landmænd i EU. Landbrug & Fødevarer er medlem af COPA-COGECA.

Euroseeds, <https://www.euroseeds.eu/>, repræsenterer frøforædlere, frøhandel og frøproduktion bredt i EU (og i enkelte lande underfor EU). Dansk Frø er medlem.

⁶ Hermed forstås de 28 lande, som er medlemmer af EU. Mht. Brexit medregnes UK i EU i hele 2019 og i 2020.

⁷ Thor blev i februar 2021 genvalgt til formand for udvalget for 2 år.

Under Euroseeds findes en række sektioner og udvalg. I Section Forage and amenity Grasses (SFG) er Søren Halbye, DLF, formand, ligesom både Anders Mondrup (DLF) og Brancheudvalget for Frø (Nils Elmegaard) har en plads i udvalget. Udvalget arbejder med alle forædlings-, produktions- og markeds-mæssige forhold indenfor græs- og kløverfrø, samt andre markfrø og arbejder med mange af de samme problemstillinger som COPA-COGECA.

Søren Halbye er som sektionsformand medlem af bestyrelsen for Euroseeds.

Under græsfrøsektionen (SFG) i ESA arbejder et udvalg (Nils Elmegaard formand) for at begrænse illegale aktiviteter på frømarkedet. Det er i branchen almindeligt kendt, at der foruden det legale marked, også er en illegal del, som der selvsagt ikke findes statistikker for. Desuden er der svindel med pakninger/etiketter og lignende. Det er ulovlige og uacceptable aktiviteter, som forstyrrer markedet i EU. Udvalget har udarbejdet generelle retningslinjer for, hvordan frøfirmaer forventes at 'agere' på markedet (Code of Conduct), som langt de fleste betydende græsfrøfirmaer forventes at underskrive.

De to ovennævnte organisationer arbejder sammen i EU om de forhold, som har betydning for frøbranchen, og hvor der kan skabes enighed. Dette gælder f.eks. indenfor felterne New Genomic Techniques (NGT), adgang til pesticider i produktionen og økologilovgivningen, hvor der er taget fælles initiativer til at argumentere for branchens holdninger overfor beslutningstagere og forbrugere.

International Seed Federation (ISF), <http://www.worldseed.org/>, er verdensomspændende og arbejder især på at forbedre handelsmulighederne for frø – herunder at fjerne barrierer som f.eks. plantesundsspørgsmål. Der arbejdes også på at sikre sortsrettigheder, samt at repræsentere frøbranchens holdninger i andre organisationer som OECD, FAO, UPOV, ISTA og om stillingtagen og reaktioner på internationale aftaler om genressourcer (IT-PGRFA og Nagoya-protokollen). Dansk Frø er medlem af ISF.

ISF har flere arbejdsgrupper/udvalg: I Forage and Turf sidder Søren Halbye, DLF. I Vegetables and Ornamentals sidder Kim Nielsen, Vikima Seed, ligesom Ann Laura Luunbjerg, Jensen Seeds, er medlem af produktionsudvalget herunder. Nils Elmegaard er medlem af Generalsekretær udvalget, samt af udvalget 'Illegal Seed Practices' (som er en udløber af Euroseeds arbejde på dette område).

I organisationen **ESGG** (European Seed Growers' Group) mødes frøavlerrepræsentanter årligt, men har ikke kunnet mødes i 2020. Thor Gunnar Kofoed er formand. ESGG arbejder for frøavlernes interesser i nogle af de vigtigste frøproducerende lande i EU (der er medlemmer fra Danmark, Frankrig, Italien, Sverige, Tyskland, Holland, Belgien, UK og Finland).

Havefrøvirksomhederne Jensen Seed og Vikima Seed deltager desuden i APSA (Asia and Pacific Seed Association). Denne organisation er vigtig for især grøntsagsfrø (herunder spinatfrø) til markederne i Asien og Nordamerika.

3 Landbrugspolitiske forhold med relation til frøproduktion

Frøbranchen har konstant fokus på at forbedre de rammebetingelser, som frøsektoren er underlagt i Danmark og i EU. Foruden de specielle forhold omkring frøproduktion, deltager branchen i arbejdet med at forbedre vilkårene generelt for dansk landbrug gennem medlemskabet af Landbrug & Fødevarer. Desuden søges alliancer med andre organisationer på specifikke områder, ligesom der er god dialog med myndighederne.

3.1 Udvalgte danske interessepunkter

3.1.1 Præcisionsforædling/NGT

Præcisionsforædling eller NGT (New Genomic Techniques, som EU-Kommissionen kalder dem) er et vigtigt emne for frøbranchen. Den 25. juli 2018 afgjorde ECJ (European Court of Justice) at alle moderne forædlingsteknikker falder ind under GMO lovgivningen. Det betyder, at sådanne teknikker ikke kan anvendes i EU, da GMO direktivet er en barriere med store krav til dokumentation, der samlet løber op i hundredvis af millioner kroner. Sådanne omkostninger kan ingen nye sorter betale for. Men NGT er ikke GMO, fordi der ikke overføres genetisk materiale fra én art til en anden – det er dømt som GMO, fordi da lovgivningen blev udformet for 20 år siden, havde man ingen idé om, hvordan videnskaben ville udvikle sig.

I skrivende stund afventes en rapport fra EU Kommissionen til Rådet i maj 2021. I rapporten ventes, at Kommissionen stiller forslag til, hvordan NGT krisen kan løses.

Stort set alle EU's organisationer – også en lang række NGO'er – presser på for, at der kan ændres i enten tolkningen af EU lovgivningen eller ændring af lovgivningen, så fødevarerhvervet i EU kan få glæde af de muligheder, som NBT formentlig kan hjælpe med.

Frøbranchen konstaterer, at vi i EU står i en ugunstig situation, når resten af verden tager disse teknikker til sig, og at vi inden for få år vil importere varer, som er fremstillet ved hjælp af teknikkerne, men hvor anvendelsen af disse ikke kan spores! Det er konkurrenceforvriddning.

Frøbranchen har brug for at have adgang til præcisionsforædlingsteknikkerne, hvis vi skal kunne levere på de krav som samfund/forbrugere/beslutningstagere stiller til landbruget. NGT forventes at kunne bidrage med hurtig og præcis forædling af sorter, der kan udnytte ressourcerne bedre, har en bedre klimaprofil og/eller miljøprofil, har bestemte kvaliteter, har bedre resistens overfor plantesygdomme og skadedyr, bedre resistens overfor ændrede klimaforhold som tørke/varme/kulde/kraftig nedbør og mange andre forhold.

Fra branchens side ønskes en løsning, hvor en række mutagenese-teknikker kan anvendes uden regulering. NBT/NGT/mutagenese vil sandsynligvis optage Brancheudvalget for Frø og dets medlemmer i de kommende år.

3.1.2 Klima

Klima er et kompliceret emne som har optaget erhvervet i beretningsåret. Landbrug & Fødevarer lancerede i 2019 en vision om, at erhvervet skulle være klimaneutralt i 2050. Det er en ambitiøs vision. Frøbranchen mener, at vi kan bidrage til denne vision, da græs har nogle gode egenskaber, såsom lang vækstsæson og god kulstofindlejring i jorden, der giver græs og græsfrødyrkning en god klima- og miljøprofil.

Græsdyrkning opbygger betydelige mængder CO₂ i jorden, ligesom græsset holder rigtig godt på næringsstoffer i jorden. Når der dyrkes frøgræs, kan vi sætte kryds de samme steder. Mere græs er en oplagt løsning på en mere klimavenlig landbrugsproduktion.

Græs kan også bruges som proteinkilde til f.eks. animalsk produktion. Der er allerede flere projekter i gang, som skal afklare alle de komplicerede forhold, som løsninger på klimaudfordringer tilvejebringer. Og man må ikke glemme, at løsningerne foruden at være klima- og miljøvenlige også skal være forretningsbaserede.

I frøbranchen tror vi på, at vi har mange fordele og kan finde mange svar, men ingen lette løsninger findes 'over night'. Der skal mere forskning og flere forsøg til – svarene skal findes henad vejen. Men de skal findes!

3.1.3 Adgang til nødvendige pesticider

En væsentlig forudsætning for frøproduktion er, at konventionelle danske frøavlere har adgang til brugbare planteværnsmidler, især gennem godkendelser til 'mindre anvendelse' og ansøgninger om dispensationer. Det er et vigtigt stykke arbejde, som udføres af landskonsulenten for frø på SEGES, Barthold Feidenhans'l.

Brancheudvalget for Frø har selv - og gennem L&F - arbejdet intensivt for at øge (eller fastholde) adgangen til planteværnsmidler. Antallet af aktivstoffer er faldende, hvilket er problematisk - ikke mindst, hvis vi skal fastholde produktion og eksport. Og det skal vi. Den danske frøsektor er unik og skaber både eksportindtægter og arbejdspladser, foruden at produktionen foregår under professionelle forhold. Frøbranchen arbejder konstant på at udnytte ressourcerne bedre og opnå højere udbytter og fastholde kvaliteten. Kun hvis vi kan fastholde den konkurrenceevne vi har, og udbygge den, kan vi undgå at miste, hvad der er opbygget i generationer. Derfor interesserer branchen sig for alle forhold med betydning for frøproduktion.

En meget konkret trussel er udløbet af Reglone (diquat), hvor branchen har indsendt en dispensationsansøgning til Miljøstyrelsen. Reglone er det bedste middel til at kontrollere problemukrudt som eksempelvis alm. rapgræs og énårig rapgræs i engrapgræsmarker. Disse to ukrudtsarter kan ikke fjernes i renseriet, men skal kunne kontrolleres i marken – ellers kan der ikke opnås den nødvendige kvalitet af den færdige frøvare. Andre problemukrudtsarter er kvik/andre ukrudtsgræsser, som på grund af det meget nære slægtskab, er vanskelige eller umulige at bekæmpe i en frøgræsafgrøde.

Aarhus Universitet har i 2019 udarbejdet en rapport bestilt af Landbrugsstyrelsen om bestand og udvikling af ukrudtsgræsser i Danmark. Denne rapport viser bl.a. at én af de væsentligste ukrudtsarter i engrapgræs, *énårig rapgræs*, er i stigning. Og når Reglone (diquat) samtidig forsvinder, skal der findes andre brugbare løsninger. I skrivende stund er det offentliggjort fra Aarhus Universitet, at der findes énårig rapgræs med resistens overfor andre aktivstoffer, så derfor er diquat fortsat særdeles aktuel at have i værktøjskassen (på dispensation).

Diquat blev forbudt 4. februar 2020. Heldigvis er en dispensationsansøgning imødekommet til vinter-ukrudtsbekæmpelse i vinteren 2020-21 i engrapgræs. Der blev vist såkaldt 'sikker anvendelse' med 0,75 l Reglone/ha.

Frøbranchen arbejder hårdt for at finde løsninger til forbuddet mod diquat, f.eks. gennem forskning og forsøg, men det vil tage tid.

I beretningsåret er der desuden opnået dispensation til nedvisning af spinat og purløg til frø med ½ l Reglone/ha. Desværre blev dispensationen givet for sent til purløg, som dog blev reddet af særdeles fint høstvejr. Så heldige er vi nok ikke hvert år. I spinat til frø blev der opnået dispensation til at anvende Asulox til ukrudtsbekæmpelse.

Årets dispensationsansøgninger har været præget af, at Miljøstyrelsen har skullet gennemføre et såkaldt 'eksternt kvalitetstjek' i hvert enkelt tilfælde. Der har ikke været noget at sætte fingeren på i Miljøstyrelsens vurderinger, og det har forsinket processerne unødigt. Det forventes, at der fra foråret 2021 ikke længere skal gennemføres eksterne kvalitetstjek af Miljøstyrelsens arbejde.

Desuden er udsigten til eventuelt at miste glyphosat (Roundup) skræmmende. Glyphosat er godkendt frem til 2022, men skæbnen herefter er ukendt.

3.1.4 Økologisk frøproduktion

Der er i EU vedtaget en ny økologi-forordning, som træder i kraft fra 1. januar 2022. Forordningen indeholder bl.a. elementer om frø og andet planteforneringsmateriale. Fra branchens side har vi argumenteret for, at alle forhold om frø skal håndteres under de såkaldte 'frø-direktiver'. Desværre fik især Europa-Parlamentet gennemført nogle nye muligheder vedrørende frø og forneringsmateriale, som vi mener kan underminere de frødirektiver, som i årtier har sørget for, at alle landmænd har adgang til kvalitetsfrø, hvor renhed, spireevne og ikke mindst konstante forbedringer i ydeevne garanteres. Med de nye muligheder som stærke politiske kræfter ønsker, risikerer vi at det nugældende og velafprøvede system stille og roligt undermineres.

Én af de muligheder, der i 2020 (og fortsat) fylder, er det såkaldte 'Organic Heterogenous Material' (OHM). OHM er et eksempel på, at politik fremfor viden regerer verden i disse år. Det er frustrerende, når stort set alle i landbrugserhvervet taler imod at slække på kvalitetskravene af frø, at der så alligevel vedtages regler, der åbner for markedsføring af underlødigt frø.

Frøbranchen følger udviklingen tæt.

3.2 Internationale lovbestemte forhold

Produktion og omsætning af frø er især, på grund af frøets natur som reproduktivt materiale, underkastet et omfattende EU-regelsæt. Hovedbestanddelene er frødirektivet for foderafgrøder (66/401 – fra 1966 med senere ændringer), sortslistedirektivet og EU's sortsbeskyttelse.

EU's frølovgivning er taget op til revision, og der har i beretningsåret været en del aktivitet – bl.a. er der gennemført 'stakeholder consultations'. EU Kommissionen skal 30. april 2021 fremlægge en rapport med forslag til (formodentlig) mindre ændringer i frødirektiverne.

EU-lovgivningen og implementeringen i Danmark på tilgrænsende områder påvirker også mark- og havefrøproduktionen. Det gælder bl.a. den fælles landbrugspolitik (CAP), NBT, GMO- og pesticidlovgivningen.

EU's fælles landbrugspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) er forlænget efter udløbet i 2020. En ny fælles landbrugspolitik forventes at træde i kraft 1. januar 2023. I beretningsåret fortsatte arbejdet med at forberede CAP efter 2020. I skrivende stund foregår såkaldte trillogforhandlinger mellem EU Kommissionen, Europa-Parlamentet og (Minister-)Rådet. For frøbranchen er især princippet om, at der ikke ydes koblet støtte, vigtigt. Det er også vigtigt, at vi opnår ensartede produktionsbetingelser i alle EU-medlemslande.

Tiltrædelsen af en ny Kommission under von der Leyen indførte den såkaldte 'Green Deal'. Denne indeholder på landbrugsområdet en strategi kaldet Farm2Fork (F2F) og en Biodiversitetsstrategi. Strategien indeholder flere elementer, der får frøbranchen op på stikkerne: Pesticidforbruget skal halveres, kvælstofforbruget skal sænkes med 20 % og økologisk produktion skal vokse til 25 % af arealet, bare for at nævne de vigtigste. Desværre ved ingen, hvilket udgangspunkt vi skal måles på, og vi vil i Danmark holde på, at vi f.eks. for pesticider, er langt foran ('front-runner'), så derfor skal vi ikke 'skæres' så meget som andre lande. EU Kommissionen har ikke fremlagt de nærmere detaljer eller udarbejdet konsekvensanalyser

for tiltagene. Derfor skal strategien udmøntes i nogle praktiske krav. Det følger frøbranchen meget nøje.

I F2F er der desuden et interessant afsnit om, at klimaforandringer medfører nye risici for plantesundheden med nye svampe, skadedyr mv. Her nævner F2F-strategien, at NGT er noget som medlemslandene har bedt Kommissionen om at komme med løsningsforslag på. I samme åndedrag nævnes, at fødevareproduktionen baseres på 'frø-sikkerhed' og diversitet. Landmændene skal have adgang til kvalitetsfrø, som er tilpasset klimaforandringerne. Men der står også, at Kommissionen vil arbejde for, at der kan listes sorter, der kan imødegå klimaforandringerne og er brugbare for økologisk produktion og vil gøre markedsadgangen for 'traditionelle' og 'lokal-tilpassede' sorter nemmere.

Der er rigeligt med udfordringer for frøbranchen også i de kommende år.

4 Forskning og forsøg

4.1 GUDP: VINDERFRØ2025 (2017-2020)

'VINDERFRØ2025' har nu været i gang i 4 år. 2020 blev et godt forsøgsår.

I projektet deltager Aarhus Universitet (Flakkebjerg), SEGES, DLF, DSV, Barenbrug, Jensen Seed, Vikima Seed, Syngenta og Brancheudvalget for Frø.

VINDERFRØ2025 indeholder fire 'arbejdsplaner', hvoraf tre fokuserer på markfrø (vækstregulering, koncentreret rækkedyrkning og 00-kvalitet i engrapgræs), og én arbejdsplan fokuserer på spinat til frø (bedre kvalitet og udbytte). Store dele af projektet fokuserer på at opnå højere udbytter, bedre kvalitet – og samtidig nå et relativt lavere herbicidforbrug.

VINDERFRØ2025 skal give både markfrø og havefrø produktionen et løft i form af bedre udbytter og bedre kvalitet, hvilket skal forbedre branchens konkurrenceevne på længere sigt. Desuden sigtes der efter at mindske anvendelsen af især ukrudtsmidler på lidt længere sigt, men før dette kan realiseres, skal der udvikles robuste dyrkningssystemer for græsfrø og for spinat til frø.

Det samlede budget for VINDERFRØ2025 er på 22,5 mio.kr. i perioden, hvoraf GUDP bidrager med 15 mio.kr., mens Frøafgiftsfonden forventes at bidrage med ca. 5 mio. Resten er tilskud fra Aarhus Universitet og fra de 6 deltagende frøproducerende firmaer (DLF, DSV, Barenbrug, Jensen Seeds, Vikima Seed og Syngenta). Projektet ledes af en styregruppe og to arbejdsgrupper (én for markfrø og én for havefrø) med Brancheudvalget for Frø for bordenden.

Projektets styregruppe søgte om at udvide perioden til og med 2021 for at få et ekstra års forsøg. Dette blev bevilget, og det giver et langt bedre grundlag for at drage konklusioner på baggrund af Aktiviteterne.

4.2 GUDP: TEKNOLOGIFRØ (2021-2025)

Brancheudvalget for Frø søgte i 2020 om et nyt GUDP projekt, TEKNOLOGIFRØ. Projektet skal bygge videre på den viden, vi har fået fra VINDERFRØ2025 og skal løfte frøproduktionen op på et teknologisk plan.

Desværre blev ansøgningen ikke umiddelbart imødekommet, men et udvalg i branchen har justeret ansøgningen til ansøgning i 2021. Det afklares i juni 2021, om der opnås GUDP tilskud.

TEKNOLOGIFRØ skal udvikle en frøproduktionsplatform, som kan reducere pesticidbelastningen, fastholde frøudbytte og frøkvalitet, samt bidrage til klimaløsninger.

Frøproduktion af mark- og havefrø kræver specifikke og langtidsholdbare løsninger – især nu hvor kemiske løsninger forsvinder hurtigere end alternativer er klar. Kvalitetskrav til frø er så høje, at kun meget begrænset forekomst af planteskadegørere kan tolereres i dyrkningen. Der er behov for at tænke nyt, og de seneste fremskridt inden for præcisionsteknologier, viden og brugererfaringer skal kombineres til nye frødyrkningssystemer, der kan opretholde dansk frøavl's førerposition.

TEKNOLOGIFRØ vil udvikle og demonstrere en produktionsplatform for præcisiondyrkning af frø. Potentialet ved fuld implementering er en reduktion af pesticidbelastningen fra herbicider med 50 % (38.654B). Den økonomiske gevinst forventes at være 104 mio kr. de første 3 år efter projektet.

Græs er en del af landbrugets klimaløsning, og et bredt sortiment af grønsagsfrø efterspørges i en mere plantebaseret diæt. Det er den danske frøbranches ambition at levere danskproduceret frø til den globale grønne omstilling.

Aarhus Universitet, SEGES og frøbranchen vil arbejde sammen med innovative frøavlere for at udvikle en produktionsplatform for præcisionsdyrkning af dansk frø. Den skal tackle frøbranchens konkrete udfordringer, så erhvervets eksportfremgang kan fortsætte, og frøavl fortsat vil være en attraktiv afgrøde for danske landmænd.

TEKNOLOGIFRØ vil være en hjørnesteen i at løse de udfordringer frøbranchen står overfor. Disse er især vanskeligere adgang til plantebeskyttelsesmidler, bedre ressourceudnyttelse og en sikring af den danske frøproduktionsplatform.

5 Administration, fonde m.m.

5.1 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat

I henhold til Brancheudvalget for Frø's vedtægter går formandsposten på skift mellem henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. I 2020 var gårdejer Troels Prior Larsen formand og avlsdirektør Anders Mondrup næstformand for udvalget.

I 2020 havde Brancheudvalget for Frø 3 medlemmer⁸ og 9 repræsentanter:

Forening/organisation	Antal repræsentanter
Landbrug & Fødevarer, <i>Frøsektionen</i>	4
Dansk Frø	5

Brancheudvalget for Frø 2020:

Anders Mondrup, Troels Prior Larsen, Søren Halbye, Torben Hansen, Anita Halbye, Ann Laura Luunbjerg, Thor Gunnar Kofoed, Carsten Jørgensen og Søren Wibholm Just. Ulrik Lunde, Thomas Holst og Barthold Feidenhans'l deltog som observatører.

⁸ Dansk Frø, L&F-Frøsektionen og Havefrøavlereforeningen

Sekretariatets opgaver blev i beretningsåret udført af chefkonsulent Nils Elmegaard. Den daglige administration af Frøafgiftsfonden har Chefkonsulent Hanne Elkjær og Nils Elmegaard varetaget, mens L&F's økonomifunktion tog sig af bogføring og regnskab. Deloitte har været brancheudvalgets revisor i beretningsåret.

Brancheudvalget har aftale med Landbrug & Fødevarer om sekretariatsbetjening.

Brancheudvalgets hjemmeside, www.brancheudvalgetforroe.dk, har mere information.

Brancheudvalget for Frø har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden, Planteforædlingsfonden og Søgård-Fonden.

5.2 Frøafgiftsfonden

Brancheudvalget for Frø administrerer (gennem aftale med L&F, Fondssekretariat) fonden. Frøafgiftsfondens lovgrundlag kan findes i Landbrugsstøtteleven.

Foruden flagskibet 'VINDERFRØ2025' har Frøafgiftsfonden i 2020 ydet støtte til en række forsknings- og forsøgsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. De støttede projekter kan ses her: [Bevillinger i 2020 \(froefgiftsfonden.dk\)](http://Bevillinger%20i%2020%20(froefgiftsfonden.dk))

Bestyrelsen bestod i beretningsåret af 9 personer, hvoraf 6 repræsenterer erhvervet og 3 repræsenterer offentlige interesser.

I henhold til Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1189 af 15. november 2019 opkræves 2 promille i produktionsafgift for frø. Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

I regnskabsåret 2020 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på 3,2 mio.kr. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden for Landbrug på 1,7 mio. Desuden havde fonden en overførsel på 48 tkr. fra 2019. På grundlag heraf støttede Frøafgiftsfonden med i alt 4,8 mio. kr. til forsknings- og rådgivningsaktiviteter, samt medfinansiering af GUDP programmet 'VINDERFRØ2025'.

Bestyrelsen udpeges for 4 år ad gangen. Den nuværende periode udløb 31. oktober i beretningsåret, hvorfor der fra erhvervets side i enighed blev indstillet: Thor Gunnar Kofoed, Anders Mondrup, Torben Hansen, Lars Sørensen, Ann Laura Luunbjerg og Troels Prior Larsen. Fra 1. januar 2021 blev desuden indstillet fra erhvervet: Lasse Skovlund Bech.

I beretningsåret har bestyrelsen bestået af: Thor Gunnar Kofoed (formand), Anders Mondrup (næstformand), Torben Hansen, Lars Sørensen, Ann Laura Luunbjerg, Troels Prior Larsen, Birte Boelt, Christian Andreasen (1. januar til 31. oktober), Carl-Otto Ottosen (tiltrådt 1. november) og Kern Lærkholm Petersen. Fra 1. januar 2021 tiltrådte desuden Lasse Skovlund Bech, Klaus K. Nielsen og Benny Elmann-Larsen. Udvidelsen skyldtes sammenlægningen af Frøafgiftsfonden og Planteforædlingsfonden med Frøafgiftsfonden som den fortsættende fond.

5.3 Planteforædlingsfonden

Brancheudvalget for Frø har også i 2020 administreret fonden. Studerende Emma Lange har udført det praktiske arbejde i fonden i beretningsåret.

Planteforædlingsfonden blev med udgangen af året 2020 lagt sammen med Frøafgiftsfonden, med sidstnævnte som fortsættende fond. Aktiviteterne finansieres via en afgift på 1,25 kr./kg på salg af græs og græsmarksbælgplanter på det danske marked.

Pr. 1. januar 2021 skal de indbetalte afgifter anvendes til at fremme præforædlingsaktiviteter. Frøafgiftsfonden tager stilling til ansøgninger i løbet af 2021.

Planteforædlingsfondens bestyrelse bestod i 2020 af 3 personer, hvoraf der var 2 repræsentanter for erhvervet og 1 for offentlige interesser. Bestyrelsen i 2020 bestod af Anders Mondrup (formand), Benny Elmann-Larsen (næstformand) og Lasse Skovlund Bech.

Bestyrelsen blev pr. 1. januar 2021 sammenlagt med Frøafgiftsfondens bestyrelse, hvor også Klaus K. Nielsen blev udpeget.

5.4 Søgård-fonden

Kirsten og Sigurd Andersen oprettede i 1995 af egne midler Søgård-fonden til støtte for dansk frøproduktion og Folkekirkens Nødhjælp. Fonden reguleres af vedtægterne og styres af bestyrelsen.

Fondens formand er Jens Laurberg Jensen. I bestyrelsen sidder desuden Solvejg K. Mathiasen og Jon Birger Pedersen. Brancheudvalget for Frø har siden 2001 vederlagsfrit varetaget administrationen af Søgård-fonden.

Udlodninger fra fonden bevilges i henhold til vedtægterne for fondens midler til forsøg med græsser eller kløver, publikation af resultater, rejseomkostninger og deltagergebyr til kongresser indenfor frøproduktion samt til Folkekirkens Nødhjælp.

Søgård-Fonden har i beretningsåret støttet bl.a. deltagelse i internationale kongresser og gennemførelse af frøforsøg, samt Folkekirkens Nødhjælp for i alt 111 tkr. Heraf kom 25 tkr. ikke til udbetaling, da bevillingerne til deltagelse i internationale kongresser med corona-pandemien ikke blev aktuelle.

Bestyrelsen besluttede i beretningsåret at søge fonden opløst indenfor en kortere årrække, da midlerne ikke strækker til mere end 3-5 år. Civilstyrelsen godkendte i 2020 at fonden nedlægges indenfor en periode på 3 år.

5.5 Dansk Frø

Dansk Frø havde i beretningsåret 15 medlemsvirksomheder inden for græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø. Medlemmernes aktiviteter dækker forædling, opformering og markedsføring af de nævnte frø i Danmark og ikke mindst til en lang række lande verden over. Langt hovedparten af produktionen eksporteres, så en mere eksportorienteret branche findes næppe i Danmark.

Bestyrelsen i Dansk Frø bestod i beretningsåret af Søren Halbye (formand), Elo West Larsen, Lasse Skovlund Bech, Henrik Møller, Jens-Olav Høst Hansen og Ann Laura Luunbjerg.

Dansk Frø består af tre sektioner: Markfrøsektionen (Søren Halbye er formand), Havefrøsektionen (Jens-Olav Høst Hansen er formand) og Roefrøsektionen (Elo W. Larsen er formand). Brancheudvalget for Frøs sekretariatsleder bistår Dansk Frø efter aftale med L&F.

6 Tabelbilag

1. Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs
2. Danmarks areal med havefrø og andet markfrø til certificering
3. Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
4. Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
5. Forbrug i Danmark af græsmarksbælgplantefrø og græsfrø
6. Udvikling i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs
7. Udvikling i de danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli
8. Udvikling i priser til danske avlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø
9. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter
10. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande

Tabel 1

Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	320	261	475	364	299	139	51	248	114	475	275
Hvidkløver	3.398	3.044	3.684	2.724	3.403	3.619	3.796	4.341	3.474	5.025	3.651
Lucerne	18	14	18	22	12			4	0		13
Alsikekløver	0	0	6	6	6	6		0		7	4
Humlesneglebælg	19	95	132	136	63	68	30	0	34	25	60
Kællingetand	0	0	30	0	0	7	4	0	10	10	6
Bælgplantefrø i alt	3.755	3.414	4.345	3.251	3.783	3.839	3.881	4.593	3.632	5.542	4.003
Alm. rajgræs	25.947	34.854	38.446	35.581	26.525	24.074	26.175	34.161	43.012	43.846	33.262
Ital.rajgræs + Wwolk	1.389	1.404	1.293	1.376	1.102	818	1.833	1.295	1.867	2.171	1.455
Hybrid rajgræs	397	700	761	913	694	302	342	427	484	743	576
Timothe	342	383	252	336	541	363	405	538	499	657	432
Knoldrottehale	12	4	16	16	9	9	0	0	0	8	7
Hundegræs	1.207	952	1.442	2.098	2.815	4.262	4.961	5.283	5.628	4.699	3.335
Engsvingel	233	256	263	225	676	513	431	194	210	731	373
Rødsvingel	15.646	15.415	18.401	17.827	16.881	17.771	18.358	21.849	19.441	19.361	18.095
Bakkesvingel	1.000	786	775	697	761	786	996	1.389	990	713	889
Strandsvingel	1.356	2.706	3.984	4.232	4.386	3.676	5.923	7.693	7.255	7.008	4.822
Rajsvingel	703	634	1.036	1.263	1.247	712	507	790	1.206	1.674	977
Hvene	158	140	94	69	78	158	158	176	143	208	138
Alm.rapgræs	113	87	36	108	34	97	56	55	80	159	83
Engrapgræs	7.438	7.034	5.928	5.482	5.839	7.009	8.131	8.699	10.243	9.202	7.501
Græsfrø ialt	55.941	65.355	72.727	70.223	61.588	60.550	68.276	82.550	91.058	91.180	71.945
Total	59.696	68.769	77.072	73.474	65.371	64.389	72.157	87.143	94.690	96.722	75.948

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tal for 2020 er foreløbige

Tabel 2

Danmarks areal med havefrø (ej cert.) og andet markfrø til certificering, ha.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Spinat	4.701	5.096	6.030	5.456	4.777	5.905	8.842	10.642	11.729	5.432	6.861
Andet havefrø	1.040	1.007	920	1.201	873	1.317	1.367	1.095	1.200	1.120	1.114
I alt	5.741	6.103	6.950	6.657	5.650	7.222	10.209	11.737	12.929	6.552	7.975
Markært	1.362	923	1.220	1.620	1.736	1.306	2.340	2.358	2.696	2.195	1.776
Hestebønne	29	371	554	1.028	1.311	554	1.944	2.786	2.995	3.041	1.461
Lupin	123	90	63	27	46	8	42	52	128	176	75
Vikke	19	26	21	18	20	-	-	-	-	-	10
Roer	30	21	50	53	57	68	97	74	56	92	60
Vårraps	242	211	578	643	236	21	463	479	662	457	399
Vinterraps	67	43	139	181	198	137	314	201	193	129	160
Gul sennep	256	164	202	196	204	190	10	14	19	100	135
Olieræddike		158	97	169	269	146	170	186	244	329	196
I alt	2.127	2.007	2.924	3.935	4.077	2.429	5.380	6.150	6.993	6.519	4.254
Total	7.868	8.110	9.874	10.592	9.727	9.651	15.589	17.887	19.922	13.071	12.229

Brancheudvalget for Frø. Tal for 2020 er foreløbige. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tabel 3

Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs, tons

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	53	56	165	112	45	42	10	69	19	96	67
Hvidkløver	985	1.312	1.827	1.403	2.006	2.006	1.178	1.978	1.341	2.374	1.641
Alsikekløver			3	1	0	1				5	2
Lucerne			3	3	0	0		2			2
Humlesneglebælg	12	83	133	146	50	63	31		34	19	64
Kællingetand			12		0	6	2		5	2	5
Bælgplantefrø i alt	1.050	1.451	2.143	1.665	2.102	2.118	1.222	2.049	1.399	2.496	1.770
Alm. rajgræs	32.967	44.520	58.465	58.838	45.322	33.557	39.206	46.728	72.692	66.083	49.838
Ital.rajgræs + WW	2.063	2.038	1.945	2.099	1.907	1.244	3.118	1.823	3.081	3.232	2.255
Hybrid rajgræs	506	793	1.001	1.468	1.130	376	406	535	642	1.026	788
Timothe	95	161	108	145	230	195	191	217	246	409	199
Knoldrottehale	1	2	13	16	6	5	0	0	0	6	5
Hundegræs	865	845	1.602	2.509	3.062	4.202	5.299	5.396	5.585	4.866	3.423
Engsvingel	174	159	189	182	322	407	319	175	92	515	253
Rødsvingel	18.844	20.196	24.564	26.576	25.044	23.109	28.142	31.690	27.496	24.526	25.019
Bakkesvingel	788	772	728	778	832	599	988	1.120	973	583	816
Strandsvingel	1.523	3.356	5.765	5.897	6.786	4.965	7.823	9.755	11.110	8.283	6.526
Rajsvingel	789	657	1.469	1.842	1.853	948	497	828	1.520	1.859	1.226
Hvene	2	2	68	26	35	57	59	57	80	84	47
Alm.rapgræs	88	60	28	85	23	79	39	41	64	134	64
Engrapgræs	6.344	7.153	6.244	6.558	7.199	5.461	8.231	6.640	12.180	9.972	7.598
Græsfrø ialt	65.049	80.714	102.189	107.018	93.750	75.205	94.317	105.005	135.761	121.578	98.059
Total	66.099	82.165	104.332	108.683	95.853	77.324	95.539	107.054	137.160	124.074	99.828

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tal for 2020 er foreløbige

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs, kg pr. ha

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	166	213	347	308	165	303	203	279	169	201	235
Hvidkløver	290	431	496	515	587	554	310	456	386	472	450
Alsikekløver			507	198	117	112		570			301
Lucerne			149	147	42					796	284
Humlesneglebælg	606	877	1.007	1.076	791	933	1.048		999		917
Alm.Kællingetand			415			807	431		503	767	585
Alm. rajgræs	1.271	1.278	1.521	1.654	1.677	1.394	1.498	1.368	1.690	1.507	1.486
Ital.rajgræs + Wwoldisk	1.485	1.472	1.510	1.531	1.634	1.521	1.685	1.408	1.650	1.489	1.538
Hybrid rajgræs	1.275	1.133	1.315	1.607	1.446	1.246	1.186	1.254	1.326	1.381	1.317
Timothe	278	421	429	431	663	536	471	403	492	623	475
Knoldrottehale	98	578	829	1.001	711	578				743	648
Hundegræs	717	887	1.111	1.196	1.118	986	1.068	1.021	992	1.036	1.013
Engsvingel	747	620	718	807	801	793	740	900	439	704	727
Rødsvingel	1.204	1.310	1.335	1.491	1.516	1.300	1.533	1.450	1.414	1.267	1.382
Bakkesvingel	788	982	940	1.116	754	762	992	806	983	818	894
Strandsvingel	1.123	1.240	1.447	1.393	1.540	1.351	1.321	1.268	1.531	1.182	1.340
Rajsvingel	1.122	1.036	1.418	1.458	1.415	1.332	980	1.048	1.260	1.111	1.218
Hvene	222	308	722	373	404	360	372	323	559	404	405
Alm.rapgræs	779	694	775	792	735	813	693	749	797	845	767
Engrapgræs	853	1.017	1.053	1.196	1.212	779	1.012	763	1.189	1.084	1.016

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tal for 2020 er foreløbige

Tabel 5

Forbrug i Danmark af græsmarksbælgplantefrø og græsfrø, tons

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	103	76	78	94	76	76	69	72	118	78	84
Hvidkløver	326	265	228	296	244	246	226	232	339	239	264
Alsikekløver og andet	2	2	2	5	5	8	7	9	13	17	7
Kællingetand	2	2	3	1	2	2	2	1	1	1	2
Lucerne	81	61	84	37	33	36	32	38	46	28	48
Bælgplantefrø i alt	514	406	395	433	360	368	336	353	517	363	404
Alm. rajgræs	3.189	2.731	2.746	2.947	3.109	3.361	3.321	3.270	4.498	3.633	3.281
Ital.rajgræs + Wwoldisk	367	328	558	275	236	232	201	189	270	248	290
Hybrid rajgræs	152	118	112	154	123	100	74	73	119	76	110
Timothe	147	121	109	121	116	112	98	107	149	115	120
Hundegræs	17	50	199	123	74	45	27	25	31	84	68
Engsvingel	104	95	78	92	77	78	75	77	120	79	88
Rødsvingel	1.108	971	928	946	831	805	838	887	1.278	1.593	1.019
Bakkesvingel	24	23	28	46	28	26	27	30	30	30	29
Strandsvingel	82	72	115	142	232	289	248	222	312	240	195
Rajsvingel	527	360	296	400	255	220	206	214	334	249	306
Hvene	17	19	20	18	19	18	16	14	18	17	18
Alm.rapgræs	11	10	10	9	10	10	11	6	5	5	9
Engrapgræs	314	275	252	263	253	261	259	243	336	366	282
Græsser ialt	6.059	5.173	5.451	5.536	5.363	5.557	5.401	5.359	7.500	6.735	5.813
Total	6.573	5.579	5.846	5.969	5.723	5.925	5.737	5.712	8.017	7.098	6.218

Brancheudvalget for Frø - baseret på tal fra Planteformidlingsfonden

Udviklingen i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs, ha.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	198	240	344	410	238	122	79	256	136	482	251
Hvidkløver	701	634	852	618	587	143	208	727	541	1.260	627
Lucerne					12						12
Bælgplantefrø i alt	899	874	1.196	1.028	837	266	287	983	678	1.742	879
Alm. rajgræs	1.798	2.104	2.108	1.655	851	259	866	1.736	2.268	4.306	1.795
Ital. rajgræs	120	87	98	84			95	56	162	233	117
Hybrid rajgræs	75	217	187	195	81	21	74	241	157	171	142
Timothe	215	249	172	252	199	111	104	306	237	453	230
Hundegræs	78	72	122	98	105	104	175	194	272	384	160
Engsvingel	83	52	112	114	123	59	97	90	84	173	99
Rødsvingel	49	11	61	95	53	20	32	104	53	132	61
Strandsvingel	79	30	56	98	164	71	113	187	161	290	125
Rajsvingel	203	153	183	151	90	219	156	223	328	345	205
Græsser i alt	2.725	2.981	3.107	2.742	1.666	864	1.716	3.142	3.722	6.486	2.915
Totalt	3.625	3.855	4.303	3.770	2.503	1.130	2.003	4.125	4.399	8.227	3.794
Brancheudvalget for Frø.											

Tabel 7

Udviklingen i danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	197	83	89	130	155	250	125	266	309	310	191
Hvidkløver	1.723	946	944	1.300	945	1.253	992	581	724	423	983
Alsike	14	28	7	11	3	30	15	25	31	47	21
Lucerne	88	122	90	141	55	193	160	224	204	158	144
Alm.Kællingetand	3	5	17	16	2	9	4	10	7	2	7
Humlesneglebælg	1	1	3	58	88	146	134	107	13	3	55
Ialt bælgplanter	2.026	1.185	1.150	1.655	1.248	1.881	1.429	1.213	1.288	942	1.402
Alm. rajgræs	10.067	9.485	16.610	29.958	39.631	35.899	17.995	9.426	4.987	12.190	18.625
Ital.rajgræs + WW	1.529	1.706	2.314	2.065	3.687	2.406	1.744	2.227	772	1.568	2.002
Hybrid rajgræs	941	686	703	951	1.677	2.138	1.573	1.061	491	529	1.075
Timothe	145	270	276	638	820	633	699	869	556	634	554
Knoldrottehale	1	1	2	8	20	24	22	9	0	1	9
Hundegræs	6.220	3.588	656	151	341	359	344	570	1.912	3.284	1.742
Engsvingel	526	111	66	56	136	286	464	261	155	64	212
Rødsvingel	20.869	13.679	8.981	7.612	8.242	8.846	6.193	6.832	5.713	3.938	9.090
Bakkesvingel	1.350	995	779	395	86	144	154	391	291	263	485
Strandsvingel	5.608	2.262	1.146	2.442	2.333	2.418	1.183	1.159	1.401	3.133	2.308
Rajsvingel	343	464	250	622	1.467	2.279	1.499	545	361	485	832
Hvene	75	110	293	210	141	84	73	75	83	144	129
Alm.rapgræs	58	51	40	27	55	50	35	8	6	21	35
Engrapgræs	4.969	4.763	5.971	4.885	3.068	2.329	950	1.926	911	3.918	3.369
Andre græsser	51	43	124	49	34	39	41	30	28	50	49
Ialt græsser	52.753	38.214	38.210	50.067	61.738	57.933	32.968	25.388	17.667	30.222	40.516
Total	54.779	39.399	39.360	51.721	62.985	59.815	34.398	26.602	18.955	31.164	41.918

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket frø

Tabel 8

Udviklingen i priser til danske frøavlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø, kr. pr. kg

Høstår	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	39,80	34,68	30,71	39,36	43,75	30,80	39,34	29,57	30,03	34,24	35,23
Hvidkløver	20,47	28,91	31,89	30,56	30,19	28,81	26,00	31,89	31,51	27,64	28,79
Humlesneglebælg	12,84	28,74	21,41	22,15	21,36	23,64	22,51	25,51			22,27
Alm. rajgræs	6,80	10,73	10,98	8,64	7,84	7,64	8,10	8,22	9,23	7,84	8,60
Ital.rajgræs	6,05	9,63	9,52	7,86	7,60	6,75	6,40	6,88	7,63	7,44	7,58
Hybrid rajgræs	6,28	11,75	13,93	12,94	9,96	8,98	7,95	9,66	10,81	9,85	10,21
Timothe	12,30	20,71	26,64	29,38	24,49	12,51	14,82	14,12	13,28	13,88	18,21
Knoldrottehale	23,65	29,94	23,34	23,31	25,30	24,67	23,07				24,75
Hundegræs	5,57	10,08	12,76	11,71	12,87	14,18	14,22	15,33	14,26	11,07	12,20
Engsvingel	9,22	11,29	14,59	17,13	22,71	11,18	14,35	12,11	14,84	15,21	14,26
Rødsvingel	5,44	8,79	9,96	9,98	9,50	9,37	9,28	9,67	9,86	9,57	9,14
Bakkesvingel	8,52	11,75	12,75	11,49	9,55	10,78	11,59	14,46	15,12	13,83	11,98
Strandsvingel	4,74	9,22	10,28	10,31	9,78	9,74	9,58	10,05	10,85	9,52	9,41
Rajsvingel	7,89	11,98	13,39	11,92	9,85	10,46	9,76	10,86	11,62	11,37	10,91
Alm.rapgræs	11,05	16,03	17,02	18,54	19,69	19,68	22,43	24,92	25,83	18,55	19,37
Engrapgræs	11,01	14,94	15,18	15,02	15,12	15,52	17,82	19,52	20,13	14,33	15,86
Mosebunke										34,07	34,07
Hvene	26,07	29,78	28,83	26,84	30,83	31,60	30,94	39,54	40,36	34,07	31,89
Vejet gns.	7,02	10,90	11,55	10,14	9,43	9,68	10,24	10,65	11,05	9,38	10,00

Brancheudvalget for Frø - årlig indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Bemærk at de angivne priser dækker både konventionel og økologisk frøavl.

Tabel 9

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter, tons

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	123	112	179	73	163	187	88	139	134	142	137
Hvidkløver	1.483	1.711	1.464	1.368	1.748	1.579	2.080	1.647	2.084	1.753	1.689
Andre bælgplanter*	161	20	155	86	99	83	87	97	152	103	103
Lucerne	165	114	153	278	278	397	529	670	735	942	410
I alt bælgplanter	1.932	1.957	1.952	1.804	2.287	2.245	2.784	2.554	3.105	2.940	2.339
Alm. rajgræs	44.564	34.411	36.163	43.480	43.602	45.024	46.583	44.712	47.815	56.737	43.728
Ital. rajgræs	2.125	1.992	1.888	2.260	2.574	3.377	2.381	3.629	3.706	3.557	2.710
Hybrid rajgræs	1.360	834	668	463	526	779	762	591	727	504	699
Timothe	497	733	757	776	838	871	878	878	1.021	685	789
Hundegræs	3.670	3.343	3.672	1.998	1.870	2.385	3.389	4.144	3.325	3.254	2.981
Engsvingel	1.029	848	526	365	269	302	210	593	976	236	511
Rødsvingel	26.685	24.553	23.963	24.167	23.437	22.058	23.430	23.997	28.675	25.978	24.394
Bakkesvingel	789	811	877	940	1.201	826	780	492	684	1.000	868
Strandsvingel	7.119	5.846	4.840	4.497	5.170	5.985	5.666	6.316	7.987	7.799	5.983
Rajsvingel	480	667	933	1.216	834	1.082	1.327	1.715	1.936	1.283	1.113
Alm. rapgræs	93	102	65	53	56	53	87	81	56	68	69
Engrapgræs	6.811	6.376	6.994	7.265	8.422	7.514	7.024	6.897	6.741	7.771	7.233
Andre græsser**	250	99	103	147	199	111	145	140	134	129	150
I alt græsser	95.473	80.615	81.449	87.628	88.997	90.366	92.662	94.185	103.782	109.000	91.229
Total	97.405	82.572	83.401	89.432	91.284	92.611	95.445	96.739	106.886	111.940	93.568

* inkl. Sneglebælg, alsike, kællingetand, persisk kløver, jordkløver, alexandrinerkløver, blodkløver, ladino kløver

** inkl. hvene, hejre, bermudagræs, mosebunke, dichondra repens, draphavre, poa reptans, enårig rapgræs, lundrapgræs, kikuyugræs og kamgræs

Tabel 10

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande, tons

Land	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Gennemsnit
											sidste 10 år
Belgien/Lux.	1.197	1.288	1.091	1.156	1.431	1.461	1.145	1.667	2.006	1.639	1.395
Finland	1.398	736	980	1.149	1.687	1.234	1.077	1.167	1.197	1.618	1.262
Frankrig	11.177	11.760	9.188	9.145	10.303	9.704	9.979	10.262	10.814	11.810	10.337
Holland	9.577	9.834	8.249	8.813	5.539	4.994	4.770	5.017	6.399	5.936	6.755
Irland	1.342	1.616	1.065	1.090	1.558	988	941	727	838	1.144	1.161
Italien	5.916	5.247	4.143	4.767	5.756	5.977	5.822	5.744	5.985	5.948	5.488
Litauen	513	874	1.000	1.127	1.094	1.076	945	996	1.064	1.180	989
Polen	3.142	3.074	2.932	2.331	2.799	3.017	3.598	3.174	3.023	4.059	3.066
Portugal	367	563	278	231	166	180	242	340	248	277	277
Rumænien	891	932	817	732	779	897	871	997	1.180	1.561	945
Slovenien	382	280	93	204	321	332	417	447	575	450	344
Spanien	1.596	0	857	904	760	1.153	1.165	1.170	1.433	1.439	1.017
Sverige	1.290	1.090	1.219	1.184	1.052	1.230	1.425	1.493	1.872	2.171	1.365
Tjekkiet	1.216	1.262	1.120	1.104	1.312	1.381	1.442	1.612	1.967	2.091	1.414
Tyskland	31.295	25.019	23.289	21.587	23.694	28.314	26.111	25.275	30.911	34.716	26.460
UK	9.776	8.963	5.976	7.990	8.595	8.385	9.620	10.280	12.737	11.970	9.309
Ungarn	820	847	664	958	554	886	941	871	975	1.203	841
Østrig	1.481	1.517	2.133	1.567	2.230	1.772	1.461	1.539	2.218	2.371	1.846
Andre EU-lande	918	844	1.045	1.322	903	1.130	1.049	1.198	1.483	1.654	1.125
EU-28 I ALT	85.210	70.942	66.138	67.362	70.534	74.111	73.021	73.978	86.925	93.235	75.635
- heraf EU-15	76.578	63.516	58.490	59.674	62.770	65.463	63.641	64.573	76.439	80.989	66.809
- heraf EU-13	7.714	7.426	7.648	7.670	7.756	8.622	9.370	9.373	10.460	12.219	8.660
Norden	602	607	879	595	604	559	466	598	849	816	653
Øvrige Europa	8.006	8.058	8.801	8.312	7.499	8.634	10.517	9.879	8.198	8.198	8.429
Nordamerika	1.163	715	3.617	6.047	4.608	3.196	2.916	3.545	3.913	2.622	3.296
Sydamerika	548	405	492	584	575	436	854	788	579	309	544
Asien	2.276	1.503	3.031	6.069	6.979	5.174	7.278	7.474	6.001	6.603	5.267
3. lande i alt	12.988	11.671	17.263	22.070	20.750	18.501	22.424	22.761	19.961	18.705	18.602
TOTALT	97.280	82.613	83.401	89.432	91.284	92.612	95.445	96.739	106.886	111.940	93.560
Brancheudvalget for Frø											

